

2018

Veselības inspekcijas publiskais pārskats

Klijānu iela 7, Rīga, LV-1012
tālrunis: 67081600
vi@vi.gov.lv, www.vi.gov.lv

Saturs

1. Pamatinformācija.....	3		
Darbības virzieni, mērķi un prioritātes			
2. Darbības rezultāti Inspekcijas mērķu sasniegšanai un prioritāšu īstenošanai.....	6		
2.1. Veselības aprūpes uzraudzība.....	7		
2.1.1 Ārstniecības iestāžu kontrole.....	7		
2.1.2 Medicīnisko ierīču izplatīšanas un lietošanas (ekspluatācijas) uzraudzība.....	8		
2.1.3 Veselības aprūpes kvalitātes un darbnespējas ekspertīzes kontrole.....	9		
2.1.4 Ārstniecības iestāžu, ārstniecības personu un ārstniecības atbalsta personu reģistra uzturēšana.....	10		
2.2. Farmaceitiskās darbības uzņēmumu un zāļu aprites kontrole.....	13		
2.3. Sabiedrības veselības uzraudzība.....	14		
2.3.1 Paaugstināta riska subjektu uzraudzība.....	14		
		2.3.2 Iedzīvotāju veselību ietekmējošo vides faktoru uzraudzība.....	15
		2.3.3 Ķīmisko vielu, ķīmisko maisījumu, kosmētikas līdzekļu, tabakas izstrādājumu, elektronisko cigarešu uzraudzība Latvijas tirgū.....	16
		2.4. Veselības inspekcijas vadības un darbības uzlabošana	18
		2.5. Veselības inspekcijas devums normatīvo aktu pilnveidē	19
		3. Veselības inspekcijas sniegtie pakalpojumi.....	20
		4. Finanšu resursi un to izlietojums.....	22
		5. Personāls.....	24
		6. Komunikācija ar sabiedrību.....	25
		7. 2019. gadā plānotie pasākumi.....	26
		Pārskatā izmantotie saīsinājumi.....	27

1. Pamatinformācija

1.1. Veselības inspekcijas juridiskais statuss

Veselības inspekcija (Inspekcija) ir veselības ministra pakļautībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kas īsteno valsts uzraudzību un kontroli par veselības nozares regulējošo normatīvo aktu prasību ievērošanu un izpildi.

Inspekcijas misija ir mazināt riskus sabiedrības un personu veselībai, nodrošinot profesionālu, tiesisku, konsekventu valsts uzraudzību un kontroli veselības aprūpes, sabiedrības veselības, vides veselības, produktu drošuma un tirgus uzraudzības jomās.

Inspekcijas darbības virzieni:

1. Ārstniecības iestāžu kontrole.
2. Medicīnisko ierīču izplatīšanas un lietošanas (ekspluatācijas) uzraudzība.
3. Veselības aprūpes kvalitātes un darbnespējas ekspertīzes kontrole.
4. Ārstniecības iestāžu, ārstniecības personu un ārstniecības atbalsta personu reģistra uzturēšana.
5. Farmaceitiskās darbības uzņēmumu un zāļu aprites kontrole.
6. Paaugstināta riska subjektu uzraudzība.
7. Iedzīvotāju veselību ietekmējošo vides faktoru uzraudzība.
8. Ķīmisko vielu, ķīmisko maisījumu, kosmētikas līdzekļu, tabakas izstrādājumu, elektronisko cigarešu uzraudzība Latvijas tirgū.
9. Veselības aprūpes pakalpojumu pieejamības un valsts budžeta līdzekļu izlietojuma uzraudzība un kontrole (nodots NVD 01.08.2018.).

Inspekcijas pieejamība:

- ❖ Centrālais birojs Rīgā, Klijānu ielā 7;
- ❖ Kurzemes kontroles nodaļa ar centru Kuldīgā, Pilsētas laukumā 2;
- ❖ Latgales kontroles nodaļa ar centru Daugavpilī, 18. Novembra ielā 105;
- ❖ Vidzemes kontroles nodaļa ar centru Valmierā, Leona Paegles ielā 9;
- ❖ Zemgales kontroles nodaļa ar centru Jelgavā, Zemgales prospektā 3;
- ❖ Apmeklētāju pieņemšanas vietas – Liepājā, Ventspilī, Talsos, Saldū, Gulbenē, Rēzeknē, Jēkabpilī, Ludzā, Krāslavā, Aizkrauklē, Bauskā, Tukumā.

1.2. 2018. gada darbības prioritātes

2018. gadā Inspekcija izvirzīja šādus prioritāros uzdevumus un pasākumus:

- ❖ Stratēģiski vadīt iestādes personālu, ieviešot cilvēkresursu atjaunošanas programmu, apmācības, pārskatot struktūru un mainot iestādes kultūru.
- ❖ Nodrošināt Veselības inspekcijas veikto pārbaužu kvalitāti, veicot pārbaudes pēc būtības, lai mazinātu riskus sabiedrības un personu veselībai.
- ❖ Pilnveidot Ārstniecības riska fonda darbību, veicot analīzi un sagatavojot priekšlikumus normatīvo aktu izmaiņām kaitējuma novērtēšanai un atlīdzības izmaksas kritērijiem.
- ❖ Pilnveidot normatīvo aktu sistēmu, t.sk. izvērtējot sodu sistēmas efektivitāti.

1.3. Būtiskās izmaiņas 2018. gadā

- ❖ Pamatojoties uz 29.05.2018. Ministru kabineta rīkojumu Nr. 227, 2018. gada 1. septembrī veselības aprūpes pakalpojumu pieejamības un valsts budžeta līdzekļu izlietojuma uzraudzības un kontroles funkcija nodota NVD.
- ❖ Ar 2018. gada 17. jūlija Inspekcijas rīkojumu Nr. 38 apstiprināta jaunā Inspekcijas struktūra funkciju efektīvai izpildei, kā arī ņemot vērā veselības aprūpes pakalpojumu pieejamības un valsts budžeta līdzekļu izlietojuma uzraudzības un kontroles funkcijas nodošanu NVD un vienas funkcijas pārņemšanu no NVD sākot no 2019. gada 1. janvāra – iesniegumu par atlīdzības pieprasījumu izskatīšanu un lēmumu pieņemšanu par atlīdzības izmaksām vai atteikumu izmaksāt atlīdzību no ĀRF. Atlīdzības izmaksu uz iesniedzēja bankas kontu atbilstoši Inspekcijas lēmumam turpina nodrošināt NVD.

2018.gadā "Stichting Eurinspect" Starptautiskā ekspertu komanda (EPSO - European Partnership for Supervisory Organisations in Health Services and Social Care - biedri) NVD rīkotā iepirkumā "Eksperta pakalpojumi veselības aprūpes kvalitātes un pacientu drošības jomā" Eiropas Sociālā fonda projekta Nr. 9.2.3.0/15/I/001 "Veselības tīklu attīstības vadlīniju un kvalitātes nodrošināšanas sistēmas izstrāde un ieviešana prioritāro veselības jomu ietvaros" ietvaros sniedza eksperta pakalpojumus trīs jomās: ārstniecības iestāžu uzraudzības jomā, pacientu sūdzību analīzes jomā, ĀRF darbības izvērtēšanas jomā. Iepirkuma mērķis: pilnveidot Inspekcijas un citu Veselības ministrijas padotības iestāžu darbinieku zināšanas un prasmes iestāžu uzraudzības jomā un pacientu sūdzību izskatīšanā, kā arī pilnveidot ĀRF darbību.

Saskaņā ar iepirkuma tehniskās specifikācijas prasībām "Stichting Eurinspect" ekspertiem bija šādi uzdevumi:

- ❖ iepazīties ar Latvijas ārstniecības iestāžu uzraudzības sistēmu, pacientu sūdzību analīzes sistēmu un ĀRF darbību Latvijā;
- ❖ sniegt priekšlikumu pilnveidošanas iespējām;
- ❖ aprakstīt ārvalstu labās prakses piemērus katrai jomai, kas piemērojami Latvijas situācijai;
- ❖ klātienē prezentēt sagatavotus priekšlikumus pilnveidošanai un labās prakses piemērus;
- ❖ sagatavot gala ziņojumu;
- ❖ pēc gala ziņojuma saskaņošanas nodrošināt klātienē konsultācijas ne mazāk kā piecdesmit Veselības ministrijas un tās padotības iestāžu darbiniekiem vismaz astoņu akadēmisko stundu apmērā.

Pēc "Stichting Eurinspect" ekspertu komandas lūguma Inspekcija laikā periodā 2018.gada jūlija sākumā. organizēja klātienē intervijas ar Latvijas Slimnīcu biedrības, Latvijas Ārstu biedrības profesionālo asociāciju,

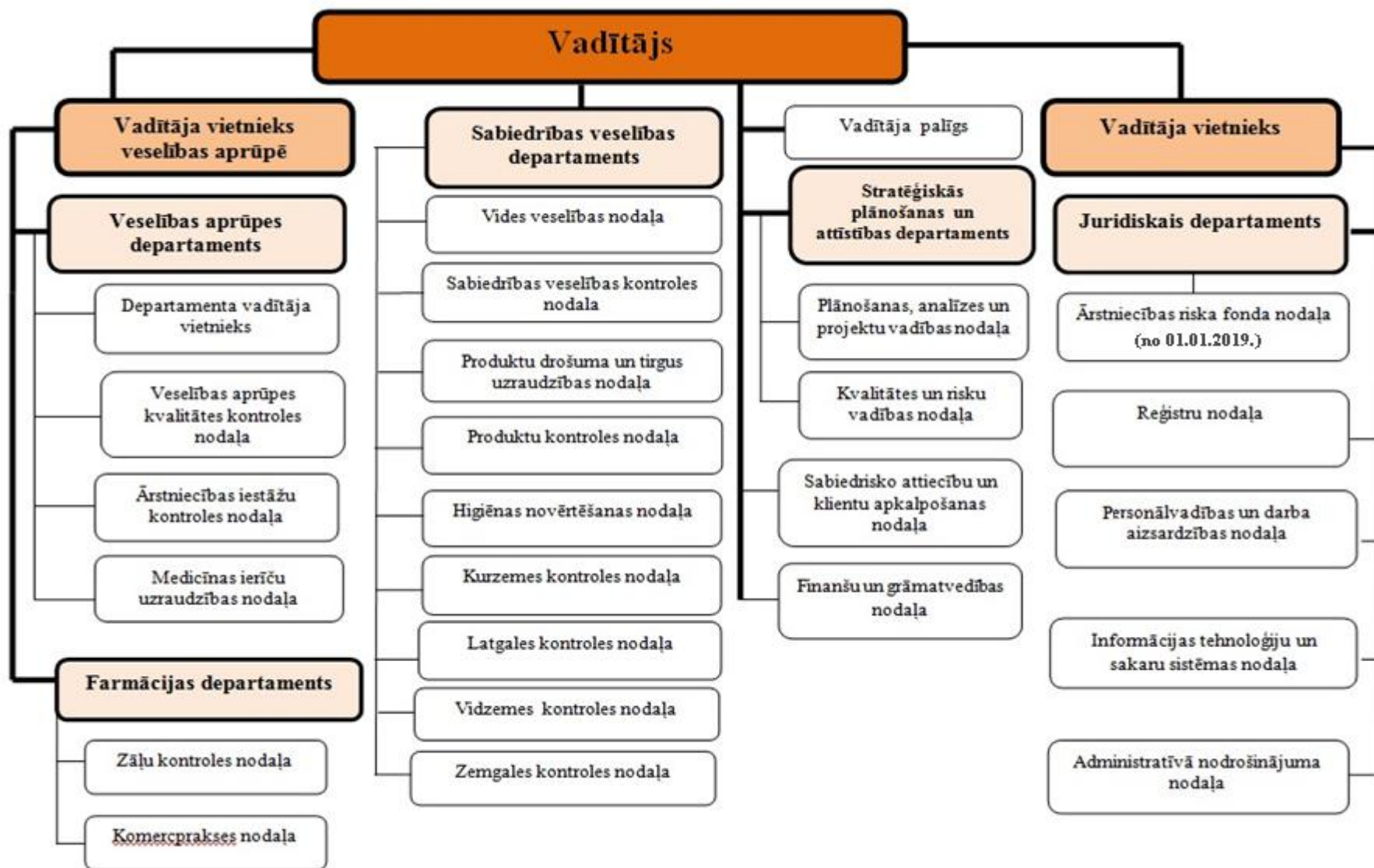
Latvijas Republikas Tiesībsarga biroja, Latvijas Māsu asociācijas, Bērnu klīniskās universitātes slimnīcas, pacientu organizāciju, Veselības ministrijas, NVD un Inspekcijas pārstāvjiem par ārstniecības iestāžu uzraudzību, pacientu iesniegumu izskatīšanu un ĀRF darbību.

2018.gada 28. un 29.augustā "Stichting Eurinspect" ekspertu komanda sarīkoja prezentācijas Inspekcijas darbiniekiem par sniegtajiem priekšlikumiem un labās prakses piemēriem ārstniecības iestāžu uzraudzības jomā un pacientu sūdzību izskatīšanā, kā arī ĀRF darbības pilnveidošanā. Apaļā galda diskusijās 2018.gada 30.augustā piedalījās arī Veselības ministrijas un tās pakļautībā esošo iestāžu, Latvijas Ārstu biedrības profesionālo asociāciju, Latvijas Māsu asociācijas, Latvijas Republikas Tiesībsarga biroja, Latvijas Slimnīcu biedrības, pacientu organizāciju, Veselības darba devēju asociācijas un apdrošinātāju pārstāvji. Diskutēja par Inspekcijas esošo pozīciju nozarē, apsprieda ekspertu komandas galvenos ieteikumus – koncentrēties uz veselības aprūpes kvalitātes un sniegtā pakalpojuma drošības uzlabošanu, pāriet no atbilstības novērtēšanas uz sadarbības inspicēšanas metodēm, lai kļūtu par uzticamu partneri ieinteresētajām personām, ārstniecības iestādēs ieviest pašnovērtējumu kā daļu no uzraudzības sistēmas. Sūdzību izskatīšanā ieteikts vienkāršot sūdzību izskatīšanas procedūru, apsvērt iespēju ieviest sūdzību šķīrošanas procesu, klasificēšanu un starpniecību starp ārstniecības iestādi un pacientu; izmantot sūdzības kā mācību līdzekli.

"Stichting Eurinspect" ekspertu komanda noslēguma vizītes laikā 2018.gada 22.-23.oktobrī un 29.-30.oktobrī prezentēja projekta ietvaros izstrādātos priekšlikumus Inspekcijas turpmākā darba pilnveidei, inspicēšanas metožu maiņai, mācīšanās kultūras iedzīvināšanai, ĀRF administrēšanas un kaitējuma noteikšanas nosacījumu pārmaiņu nepieciešamībai un nodrošināja klātienē konsultācijas Veselības ministrijas un tās padotības iestāžu darbiniekiem. 2018.gadā Inspekcija īstenoja pilotprojektu – pašnovērtējuma anketa stacionārām ārstniecības iestādēm par pacientu drošību. Tika uzsākts veselības aprūpes jomas iesniegumu šķīrošanas process.

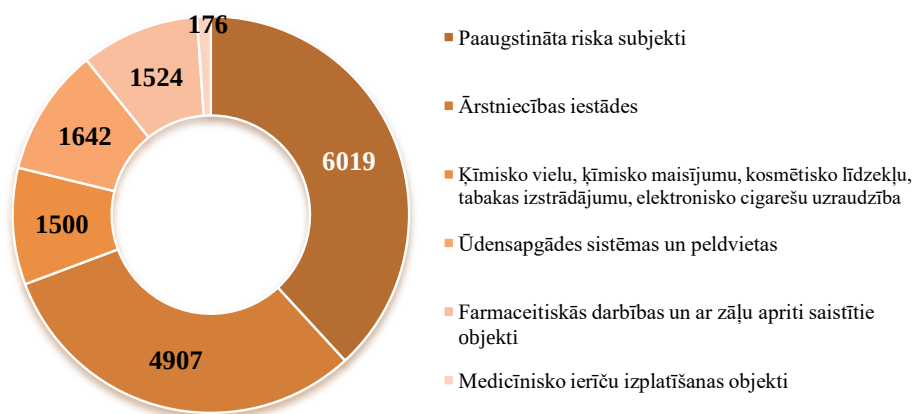
Stichting Eurinspect" ekspertu komandas gala ziņojums publicēts: <http://www.vmnvd.gov.lv/uploads/files/5c5842f37f78d.pdf>

Inspekcijas struktūra 2018. gadā
(apstiprināta ar 2018. gada 17. jūlija rīkojumu Nr. 38)

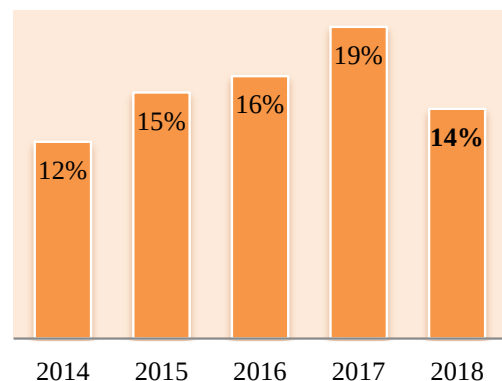
2. Darbības rezultāti Inspekcijas mērķu sasniegšanai un prioritāšu īstenošanai

2018. gadā Inspekcijas uzraudzībā bija 15 768 objekti. Uzraudzības objektu struktūra ir līdzīga iepriekšējos gados konstatētajai.

1.attēls. Inspekcijas uzraudzības objektu struktūra 2018. gadā

2018. gadā kopumā tika veiktas 6260 kontroles (2017. – 7309; 2016. – 6490). Lielāko Inspekcijas veikto kontroļu skaitu (75 %) veido plānveida kontroles saskaņā ar ikgadējo uzraudzības plānu un uzraudzības prioritātēm; priekšlikumu izpildes kontroles (10 %) tiek veiktas, lai pārliecinātos par uzlikto pienākumu izpildi un konstatēto neatbilstību novēršanu.

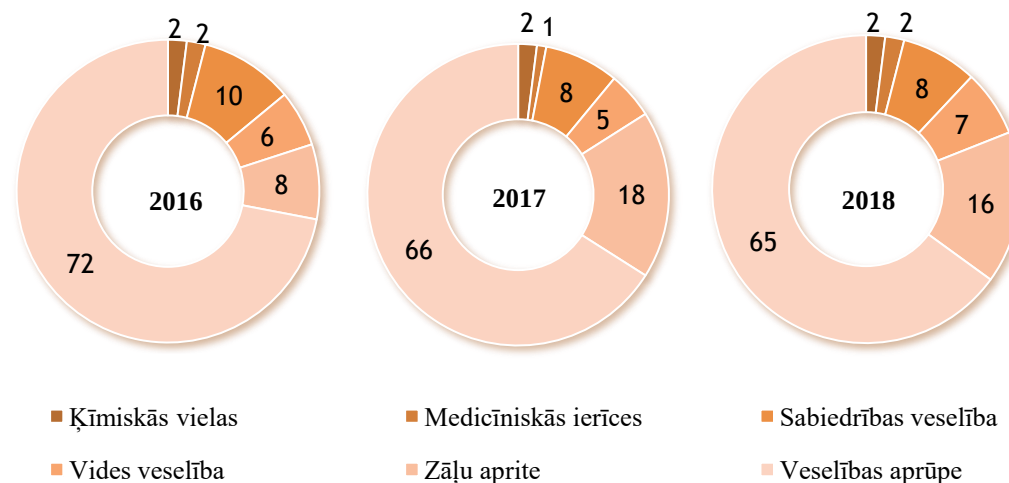

2.attēls. Ārpusplāna kontroļu īpatsvars

Saņemot iesniegumus, informāciju no citām institūcijām, masu medijiem iespējamo risku gadījumos Inspekcijas veic ārpusplāna kontroles.

Salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem ir samazinājies ārpusplāna kontroļu īpatsvars, kas liecina par plānveida uzraudzības sistēmas efektivitāti.

2018. gadā Inspekcija kopumā saņēma vairāk nekā 2800 fizisko un juridisko personu iesniegumus vai citu aktuālu informāciju un pieprasījumus (t.sk. no citām iestādēm un sabiedriskajiem medijiem).

3.attēls. Iesniegumu un saņemtās informācijas tēmu struktūra 2018. gadā

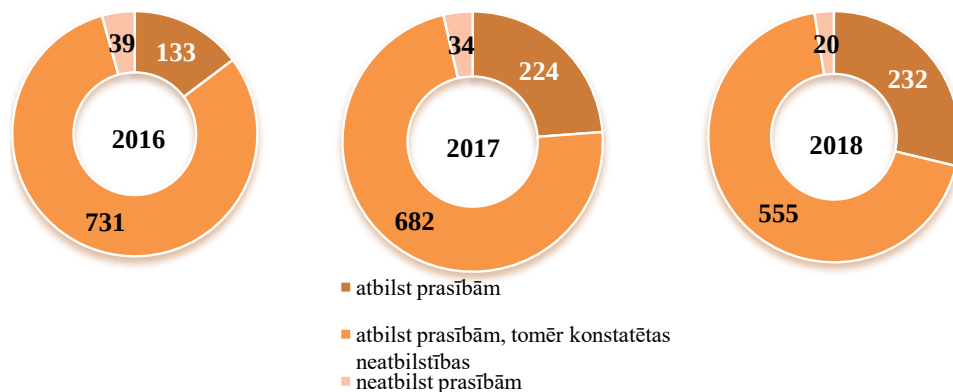
Ar Inspekcijas uzraudzības funkciju veikšanu saistīto iesniegumu skaits pēdējo trīs gadu laikā ir audzis (2018. – 2832; 2017. – 2568; 2016. – 1752). Lielākā daļa iesniegumu, kas 2018. gadā Inspekcijā tika saņemti, bija saistīti ar veselības aprūpes jomu – 65 % (2017. – 66 %; 2016. – 72 %). Ar katru gadu pieaug Ārstniecības riska fondam adresēto un izskatīto iesniegumu skaits (2018. – 191; 2017. – 165; 2016. – 127; 2015. – 116).

2.1. Veselības aprūpes uzraudzība

2.1.1. Ārstniecības iestāžu kontrole

Inspekcijas uzraudzībā 2018. gadā ir 4024 ārstniecības iestādes. Inspekcija pašreizējo resursu ietvaros plānveida kontroles stacionārās ārstniecības iestādēs plāno reizi 3 – 4 gados; ambulatorās ārstniecības iestādēs – reizi 5 – 6 gados, neatkarīgi no ārstniecības iestādes piederības publiskam vai privātam sektoram. Plānveida kontroles tiek veiktas arī pirms lēmuma pieņemšanas par ārstniecības iestādes reģistrāciju ĀIR, saņemot ārstniecības iestādes vadītāja iesniegumu par atļaujas izsniegšanu zāļu iegādei no lieltirgotavas un iesniegumu par vēlmi sniegt medicīnas tūrisma pakalpojumus.

2018. gadā veiktas plānveida kontroles 810 ārstniecības iestādēs, t.sk. 228 ārstniecības iestādēs, kuras iesniedza Inspekcijai pieteikumu reģistrācijai ĀIR. Plānveida kontroles laikā tika pārbaudīta iestādes atbilstība obligātajām prasībām un citu veselības aprūpes jomu reglamentējošo normatīvo aktu prasībām, kuru neievērošana rada potenciālus riskus iestādes darbībai, veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanai un pacientu drošībai.

4.attēls. Plānveida kontroļu rezultāti ārstniecības iestādēs
(ārstniecības iestāžu skaits)

Salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem (2016. – 15 %; 2017. – 24 %; 2018. – 28,5 %) ir pieaudzis to ārstniecības iestāžu skaits, kas pārbaudes rezultātā novērtētas kā *pilnībā atbilstošas normatīvo aktu prasībām* un samazinājies

ārstniecības iestāžu skaits, kas pārbaudes rezultātā novērtētas kā neatbilstošas normatīvo aktu prasībām (2016. – 39; 2017. – 34; 2018. – 20).

2018. gadā tikai 20 ārstniecības iestādes jeb 2,47 % no plānveida kontrolētajām ārstniecības iestādēm novērtētas kā neatbilstošas. Biežāk (12 ārstniecības iestādes) kā *normatīvo aktu prasībām neatbilstošas* ir novērtētas ārstniecības iestādes, kuras iesniedza ĀIR iesniegumu par pirmreizējo reģistrāciju vai paziņoja ĀIR par būtiskām izmaiņām. Šādas iestādes netika reģistrētas ĀIR un līdz ar to tās nebija tiesīgas nodarboties ar ārstniecību. ĀIR reģistrētajām iestādēm, kuras bija novērtētas kā neatbilstošas saskaņā ar Ārstniecības likumā noteikto izteikts rakstveida brīdinājums par iespējamu darbības apturēšanu uzdoto pasākumu neizpildes gadījumā vai pieņemts lēmums par iestādes darbības vai pakalpojuma apturēšanu.

Lai informētu pacientus un sabiedrību par konkrēta veselības aprūpes pakalpojumu sniedzēja darbības ierobežojumiem, Inspekcijas tīmekļa vietnē www.vi.gov.lv ir izvietota aktuālā [informācija par ārstniecības iestāžu un to struktūrvienību darbības apturēšanu](#).

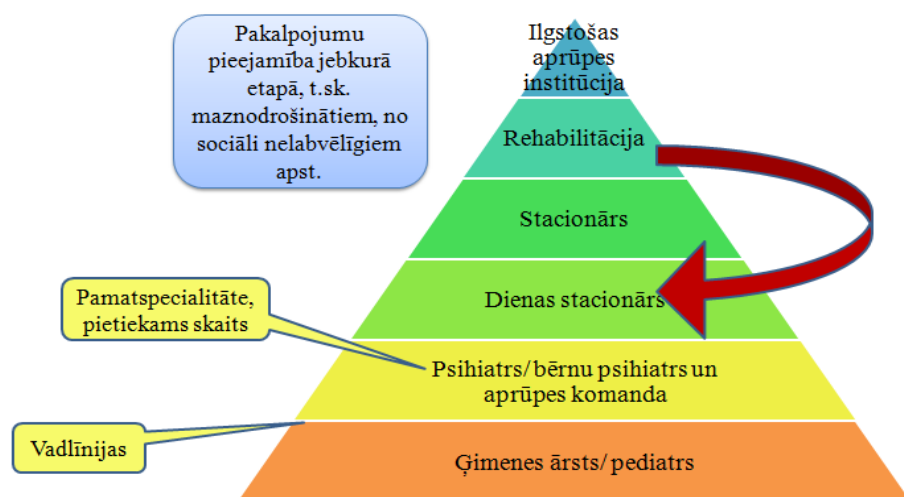
2018. gadā Inspekcija veica **tematiskās kontroles deviņās psihiatriskā profila stacionārajās ārstniecības iestādēs** ar mērķi apzināt esošo situāciju par veselības aprūpes pakalpojumu nodrošināšanu stacionārajās ārstniecības iestādēs pacientiem ar psihiskiem un uzvedības traucējumiem, identificēt būtiskākās problēmas un sniegt priekšlikumus situācijas uzlabošanai. Minētajās iestādēs Inspekcija pārbaudīja ārstniecības iestādēm saistošo normatīvo aktu izpildi, t.sk. pacientu ierobežojošo līdzekļu piemērošanas nosacījumu ievērošanu un bērnu ievietošanas psihiatriskā profila slimnīcā pamatotības izvērtējumu. Slimnīcās, kurās sniedz veselības aprūpes pakalpojumus arī bērniem, Veselības inspekcija veica kopīgas pārbaudes ar Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas pārstāvjiem.

Pārbažu rezultāti norāda uz psihiatriskās palīdzības organizācijas pārmaiņu nepieciešamību:

❖ **ambulatorās aprūpes posma stiprināšanu**, veidojot psihiatriskās aprūpes piramīdu, lai pacients ambulatori varētu saņemt pilnvērtīgus psihiatra pakalpojumus un psihiatriskās rehabilitācijas pakalpojumus,

negaidot garās rindās, un slimnīca varētu nodarboties ar akūto gadījumu un sarežģītu situāciju risināšanu;

- ❖ **speciālistu nodrošināšanu** - trūkst valsts sektorā strādājošu bērnu psihiatru un psihiatru, sertificētu garīgās veselības aprūpes māsu;
- ❖ **rehabilitācijas pakalpojumu nodrošināšana psihiatriskā profila pacientiem** – stacionārā posmā pacienti šos pakalpojumus saņem nepietiekamā apjomā vai nesaņem vispār, jo ir nepietiekams finansējums psihiatriskās rehabilitācijas programmām;
- ❖ **ilgstoši un nopietni psihiski slimu pacientu uzturēšanas nodrošināšana** viņiem vispiemērotākā vietā un pienācīgā aprūpē, lai samazinātu stacionēšanas gadījumu skaitu sociāli- psiholoģisku indikāciju dēļ.

5.attēls. Psihiatriskās aprūpes piramīda

Inspekcijas pārbaužu rezultāti deviņās psihiatriskā profila stacionārajās ārstniecības iestādēs bija prezentēti kontrolētajām ārstniecības iestādēm, NVD, VM un SPKC pārstāvjiem, Latvijas Psihiatru asociācijai un Latvijas Bērnu psihiatru biedrībai.

2018.gadā Inspekcija uzsāka tematiskās kontroles pie skrīninga mamogrāfijas pakalpojumu sniedzējiem ar mērķi noskaidrot esošo situāciju, identificēt būtiskas problēmas un sagatavot rekomendācijas situācijas

uzlabošanai. Kontrolēs un dokumentācijas izvērtēšanā piedalījās arī NVD, Valsts vides dienesta Radiācijas drošības centrs un Latvijas Radiologu asociācijas pārstāvji.

2018. gadā Inspekcija īstenoja pilotprojektu, nosūtot 62 stacionārām ārstniecības iestādēm **pašnovērtējuma anketu** ar mērķi apzināt situāciju par 20.01.2009. MK noteikumos Nr.60 "Noteikumi par obligātajām prasībām ārstniecības iestādēm un to struktūrvienībām" 17.1., 17.2., 17.4., 17.6.-17.10.p. prasību ieviešanu un izpildi, kā arī viedokli par SPKC tīmekļa vietnē ievietotajiem **ieteikumiem ārstniecības iestādēm par pacientu drošību**.

Inspekcija saņēma 56 pašnovērtējuma anketas:

- ❖ 16,4 % jeb 10 ārstniecības iestādes sevi vērtējušas tikai ar augstāko iespējamo vērtējumu;
- ❖ 11,5 % jeb 7 ārstniecības iestādes, kurās 1 – 2 prasības nav uzskatāmas par pilnībā izpildītām;
- ❖ 6,6 % jeb 4 ārstniecības iestādes norādījušas, ka neviena no deviņām prasībām nav uzskatāma par izpildītu pilnībā.

Ārstniecības iestādes pašnovērtējuma anketās biežāk norādīja, ka nepilnības pacientu drošības prasību izpildē ir zāļu aprites sistēmas uzturēšanā, sniegto ārstniecības pakalpojumu rezultātu analīzē, risku mazinošu pasākumi nodrošināšanā augsta riska pacientiem, savlaicīga pacientam risku radošu (kritisku) diagnostisko rezultātu paziņošanā. Inspekcijas skatījumā pašnovērtējuma anketa palīdzēja ārstniecības iestādēm veikt prasību izpildes objektīvo pašanalīzi, noteikt uzlabojumu prioritātes un sastādīt plānu prioritāšu īstenošanai, ņemot vērā iestādē pieejamos resursus.

2.1.2. Medicīnisko ierīču izplatīšanas un lietošanas (ekspluatācijas) uzraudzība

2017.gada 1.decembrī stājās spēkā 18.11.2017. MK noteikumi Nr.689 „Medicīnisko ierīču reģistrācijas, atbilstības novērtēšanas, izplatīšanas, ekspluatācijas un tehniskās uzraudzības kārtība” (Noteikumi Nr. 689).

Lai sekmētu jauna normatīva akta prasību izpildi, Inspekcija ir izstrādājusi ārstniecības iestādēm **skaidrojumu** Noteikumu Nr. 689 ievērošanai, kā arī sadarbībā ar Zāļu valsts aģentūru divas infografikas:

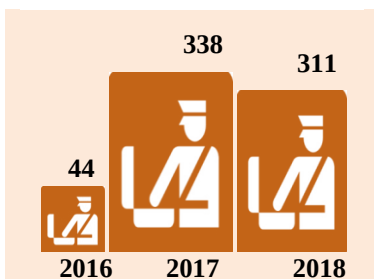
- ❖ "Jaunas prasības ārstniecības iestādēm medicīnisko ierīču jomā – no 2017. gada 1. decembra";
- ❖ "Medicīnisko ierīču ražošana un izplatīšana Latvijā: jaunas prasības no 2017. gada 1. decembra".

2018. gadā atbilstoši medicīnisko ierīču jomā noteiktajām prioritātēm veiktas 45 kontroles ārstniecības iestādēs, 19 kontroles medicīnisko ierīču vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības uzņēmumos, īpašu uzmanību pievēršot augsta riska II a, II b un III klases medicīnas ierīcēm un ultrasonogrāfijas aparātiem grūtnieču izmeklēšanai.

Kontrolētājās ārstniecības iestādēs biežāk konstatētās neatbilstības:

- ❖ nav savlaicīgi ziņots ZVA par medicīnisko ierīču iegādi un ekspluatāciju;
- ❖ nav ievēroti metroloģisko pārbauhu termiņi medicīniskajām ierīcēm ar mērīšanas funkciju;
- ❖ medicīnisko ierīču žurnāli nav aizpildīti atbilstoši normatīvo aktu prasībām;
- ❖ nav ievēroti medicīnisko ierīču elektrodrošības un funkcionālo pārbauhu termiņi.

Pamatojoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr.765/2008 par akreditācijas un tirgus uzraudzības prasībām attiecībā uz produktu tirdzniecību, Inspekcija medicīnisko ierīču importēšanas gadījumos izskata Valsts ieņēmuma dienesta (VID) Muitas pārvaldes pieprasījumus sniegt atzinumus par medicīnisko ierīču atbilstības izvērtēšanu saskaņā ar drošuma kritērijiem un spēkā esošajiem normatīvo aktu prasībām, lai nepieļautu neatbilstošu medicīnisko ierīču laišanu brīvā apgrozībā.

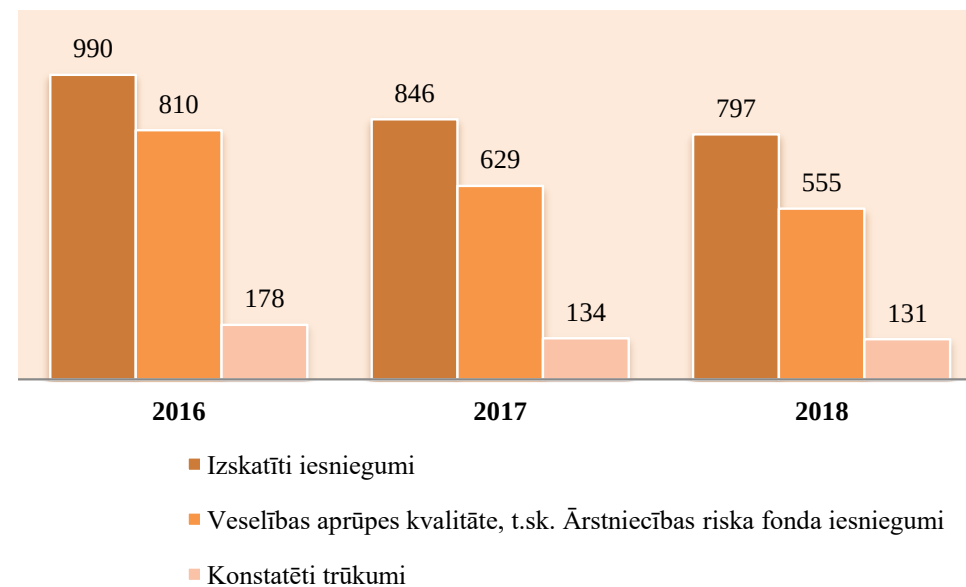

6.attēls. Izskatīto VID Muitas pārvaldes pieprasījumu skaits

No VID Muitas pārvaldes saņemti 311 pieprasījumi un veikta 2975 medicīnas ierīču modeļu atbilstības izvērtēšana saskaņā ar drošuma kritērijiem un spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem. No saņemtajiem pieprasījumiem 1/3 daļai konstatēti trūkumi gan dokumentācijā (apliecinājumos par atbilstības novērtēšanas procedūras veikšanu; par pašu ierīču modeļu identificēšanu), gan ierīces marķējumā, un ierīces netika laistas Latvijas tirgū.

2.1.3. Veselības aprūpes kvalitāte un darbnespējas ekspertīze

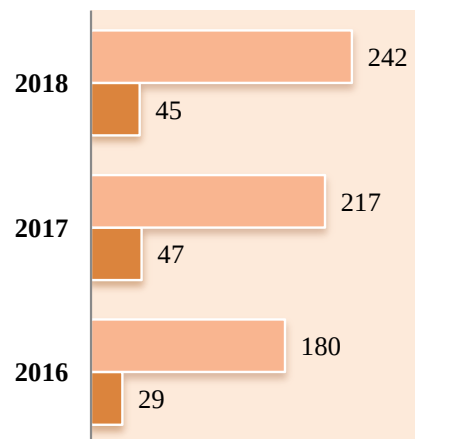
2018. gadā izskatīti 797 iesniegumi par veselības aprūpes un darbnespējas ekspertīzes kvalitāti. Izskatot iesniegumus veiktas 555 ekspertīzes, 131 gadījumā konstatēti trūkumi. Salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem (2016. – 22 %; 2017. – 21 %; 2018. – 23,6 %) ekspertīžu īpatsvars ar konstatētajiem trūkumiem būtiski nav mainījies.

7.attēls. Veselības aprūpes iesniegumu izvērtējums

2018. gadā, tāpat kā 2016. un 2017. gadā, biežāk saņemtie iesniegumi ir par veselības aprūpes kvalitāti.

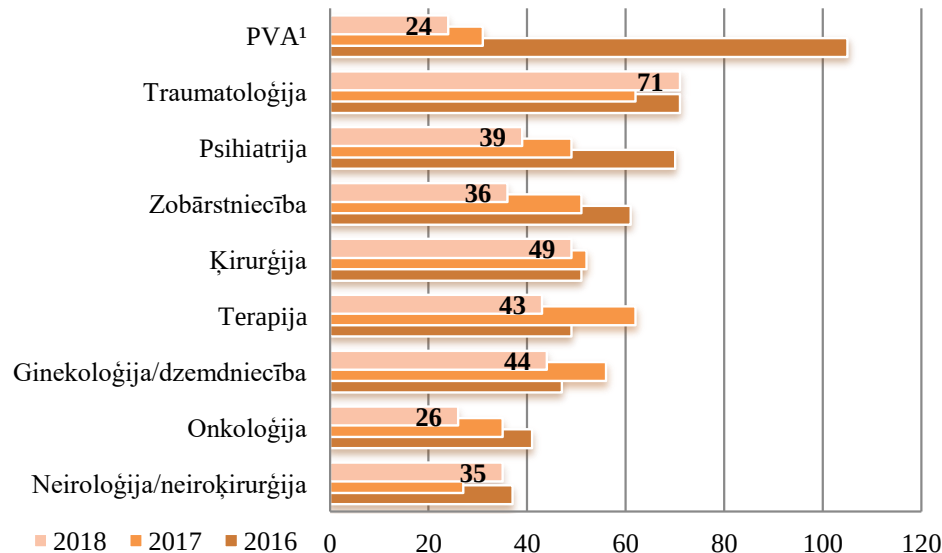
2018. gadā trūkumi konstatēti 131 (16,4 %) iesniegumos, salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem būtiski nav mainījies iesniegumu īpatsvars ar konstatētajiem trūkumiem (2017. – 15,8 %; 2016. – 18 %).

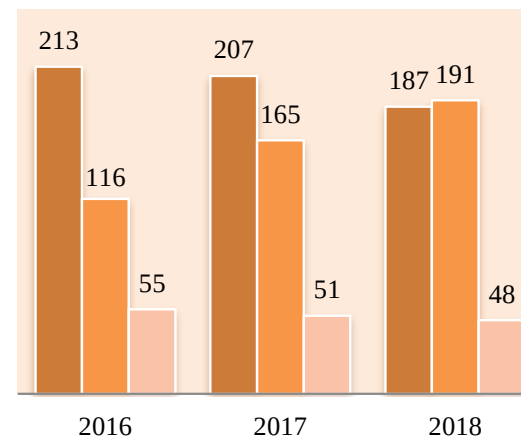
Salīdzinājumā ar 2016. un 2017. gadu palielinājies iesniegumu skaits darbnespējas jomā, 2018. gadā nav būtiski mainījies pamatotu iesniegumu īpatsvars (2016. – 16 %; 2017. – 21,6 %; 2018. – 18,6 %). Par pamatotiem uzskata iesniegumus, ja apstiprinājās iesniegumos minētās pretenzijas vai ekspertīzes laikā tika konstatēti pārkāpumi.

- Izskatīti iesniegumi par darbnespējas lapām
- Pamatoti iesniegumi

8.attēls. Darba nespējas lapu iesniegumu izvērtējums

9.attēls. Izskatīto iesniegumu skaits pēc biežāk sastopamajiem profiliem
(¹ - primārā veselības aprūpe)

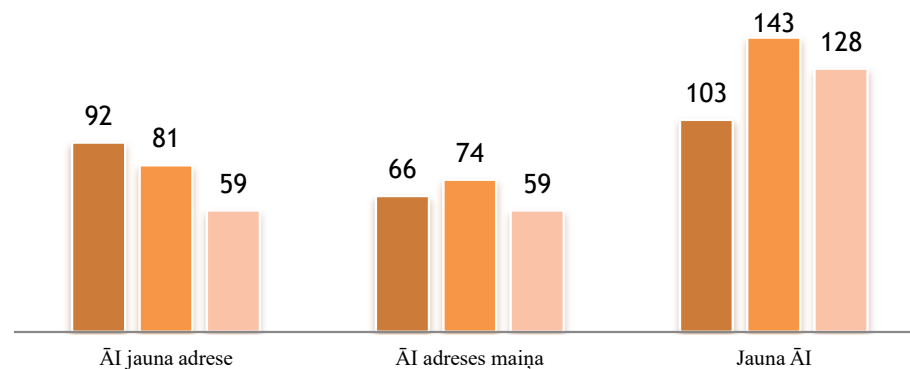
- Saņemti iesniegumi
- Izskatīti iesniegumi
- Konstatēts kaitējums

10.attēls. Iesniegumu skaits ĀRF

Izskatot ĀRF iesniegumus, Inspekcija veic ekspertīzi, sagatavo atzinumu un nosaka pacienta dzīvībai vai veselībai nodarītā kaitējuma apmēru procentos. 2018. gadā Inspekcija izskatīja lielāko iesniegumu skaitu ĀRF pastāvēšanas vēsturē – 191 iesniegumu, kaitējuma esamība pacienta dzīvībai vai veselībai noteikta 48 gadījumos, konstatēta kaitējuma apmērs: no 1 % līdz 50 %. 2018. gadā ĀRF iesniegumi biežāk ir izskatīti par traumatoloģiju – 42, zobārstniecību – 22, ginekoloģiju/dzemdniecību – 22, ķirurģiju – 20.

2.1.4. Ārstniecības iestāžu, ārstniecības personu un ārstniecības atbalsta personu reģistru uzturēšana

2018.gadā AIR bija reģistrētas 246 jaunas ārstniecības iestādes.

11. attēls Ārstniecības iestāžu reģistrācijas

Atbilstoši mūsdienu tendencēm un tehnoloģiju iespējām, pirmreizēji tika izvērtētas un reģistrētas telemedicīnas ārstniecības iestādes, kas attālināti sniedz radiologa, uztura speciālista veselības aprūpi.

2018. gadā tika slēgtas 193 ārstniecības iestādes, no tām 153 iestādes, tai skaitā 2 slimnīcas (JV klīnika, SIA un Straupes narkoloģiskā slimnīca, VSIA), slēgtas atbilstoši iestāžu lūgumam. 40 iestādes slēgtas, jo neatbilda Ārstniecības likuma 1. panta 3. daļā noteiktajam.

2018. gadā saņemti 5 iesniegumi no ārstniecības iestādēm, kas vēlas piedāvāt ārstniecības pakalpojumus ārvalstu pacientiem. Ar sarakstu var iepazīties Inspekcijas tīmekļvietnes www.vi.gov.lv sadaļā [Medicīnas tūrisms](#).

Lai nodrošinātu personām ar funkcionāliem traucējumiem informāciju par stacionārām, ambulatorām, ģimenes ārsta, zobārstniecības un laboratorijas ārstniecības iestādēm, kurās ir nodrošināta vides pieejamība, Inspekcija ir izstrādājusi **interaktīvās kartes**, kas publicētas tīmekļa vietnē:

- ❖ [Zobārstniecības iestādes](#);
- ❖ [Ģimenes ārstu prakses](#);
- ❖ [Laboratorijas](#);
- ❖ [Ambulatorās ārstniecības iestādes](#).

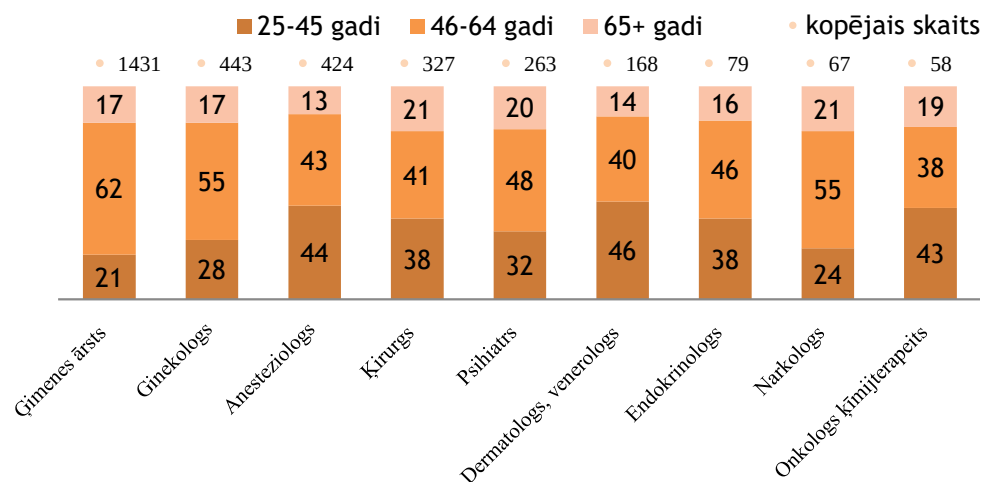
Pēc ārstniecības personu un ārstniecības atbalsta personu reģistra datiem 2018.gadā, ir reģistrētas 38761 praktizēt tiesīgas ārstniecības personas un 1076 praktizēt tiesīgas ārstniecības atbalsta personas (2017. gadā – 38119 ārstniecības personas un 205 ārstniecības atbalsta personas).

2018.gadā, salīdzinot ar 2017.gadu, ievērojami pieaudzis reģistrēto ārstniecības atbalsta personu skaits, kas saistīts ar jaunas profesijas izveidi – ārstniecības iestāžu klientu un pacientu reģistrators, kuri iesaistīti veselības aprūpes procesa nodrošināšanā ārstniecības iestādēs pacientu datu apstrādei e-veselības sistēmā.

1.tabula. Reģistrēto ārstniecības personu un ārstniecības atbalsta personu skaits un vecums

Profesija	Rīga		Kurzeme		Latgale		Vidzeme		Zemgale		Kopā	
	Skaits	t.sk. vecāki par 65 gadi	Skaits	t.sk. vecāki par 65 gadi	Skaits	t.sk. vecāki par 65 gadi	Skaits	t.sk. vecāki par 65 gadi	Skaits	t.sk. vecāki par 65 gadi	Skaits	t.sk. vecāki par 65 gadi
Ārsts	4530	723	486	103	620	130	407	87	434	97	6477	1140
Māsa	4825	419	841	67	1402	62	640	48	766	93	8474	689
Zobārsts	949	118	111	15	112	22	97	12	102	11	1371	178
Citas ārstniecības personas	4584	328	903	53	1417	84	838	48	861	59	8603	572
Ārstniecības atbalsta personas	711	34	67	1	43	1	61	3	40	2	922	41

No reģistrētajiem ģimenes ārstiem 52 % vecāki par 56 gadiem. Arī citās ārstu specialitāšu grupās ir līdzīgi:

12.attēls. Reģistrēto ārstniecības personu skaits un procentuālais sadalījums vecuma grupās

No 2017.gada, Inspekcijas tīmekļa vietnē <http://www.vi.gov.lv/lv/pr317> jebkura ieinteresēta persona (darba devējs, klients, pacients, u. c.) var pārbaudīt informāciju par praktizēt tiesīgām - reģistrētām ārstniecības personām un ārstniecības atbalsta personām. Līdz ar to arī profesionāliem tiek mazināts administratīvais slogs un vairs nav nepieciešams saņemt apliecības papīra formā.

Inspekcija, sadarbojoties ar izglītības iestādēm, 2018. gadā uzsāka praksi reģistrēt absolventus bez viņu klātbūtnes, pamatojoties uz izglītības iestāžu sniegtajiem datiem, ja personas ar savu parakstu bija apliecinājušas, ka piekrīt personas datu apstrādei un reģistrācijai. Šāda procedūra ievērojami atvieglo un paātrina pirmreizējas reģistrācijas procesu, piemēram, mazinot

rindas, kas veidojas reģistrāciju veicot klātienē un absolventiem, kuri dzīvo attālākajos Latvijas reģionos nav jāmēro ceļš, lai veiktu reģistrāciju. Labo praksi apliecina arī attālinātas absolventu reģistrācijas skaits – 70% jeb 1698 izglītības iestāžu absolventi.

2018. gadā 45 ārstniecības personas (2017. gadā – 64) ir vēlējušās saņemt nepieciešamos dokumentus profesionālās darbības uzsākšanai ārvalstīs. 71,1 % jeb 32 medicīnas māsas vēlējas sākt profesionālo darbību ārvalstīs. Visbiežāk personas ir vēlējušās uzsākt profesionālo darbību Vācijā (33,3 %), Lielbritānijā (20,0 %) un Norvēģijā (13,3 %). Līdzīgi kā 2016. un 2017. gados 2018. gadā četras personas ir vēlējušās profesionālās kvalifikācijas atzīšanu Latvijā, lai varētu veikt profesionālo darbību, un tikai vienai personai, kas kvalifikāciju bija ieguvusi Norvēģijā, zobārstniecības māsas kvalifikācija tika atzīta par atbilstošu Latvijā noteiktām prasībām.

No 2018. gada, stājoties spēkā grozījumiem MK 14.02.2006. noteikumos Nr. 128 „Noteikumi par institūcijām, kas izsniedz Latvijas Republikas iedzīvotājiem nepieciešamos dokumentus viņu profesionālās kvalifikācijas atzīšanai ārvalstīs, un šo dokumentu izsniegšanas kārtību”, Inspekcija sagatavo nepieciešamos dokumentus profesionālās darbības uzsākšanai ārvalstīs ne tikai māsām, vecmātēm un ārsta palīgiem, bet arī citu Latvijā reglamentēto profesiju pārstāvjiem (izņemot ārstus, zobārstus), piemēram, fizioterapeitiem, zobu higiēnistiem, radiologa asistentiem, u.c., kas ir 29.9 % no visiem saņemtajiem pieteikumiem profesionālās darbības uzsākšanai ārvalstīs.

2.2. Farmaceitiskās darbības uzņēmumu un zāļu aprites kontrole

2.tabula. Farmaceitiskās, veterinārfarmaceitiskās darbības uzņēmumu un zāļu aprites kontroles rezultātīvie rādītāji

Uzdevums	Rezultatīvais rādītājs	2016	2017	2018
Farmaceitiskās, veterinārfarmaceitiskās darbības uzņēmumu un zāļu aprites kontrole	Plānveida kontroles	425	498	312
Zāļu kvalitātes kontrolei izņemti zāļu paraugi	Zāļu paraugi	45	39	42
Pēc saņemtās informācijas vai pieprasījuma veiktās pārbaudes	Pārbažu skaits	106	186	94
Izskatīto ziņojumu īpatsvars, kas saņemti zāļu drošības ātrās brīdināšanas (Rapid Alert) sistēmā	Izskatītie ziņojumi	149	155	190

2018. gadā kopā veiktas 312 plānveida un 105 ārpusplāna kontroles farmaceitiskās darbības uzņēmumos. No tām 193 plānveida kontroles veiktas aptiekās un to filiālēs. Atbilstība normatīvo aktu prasībām konstatēta 40 % uzņēmumu. Īpaša uzmanība tika pievērsta narkotisko, psihotropo zāļu aprītei, zāļu cenām, tajā skaitā kompensējamo zāļu cenām, kā arī zāļu izgatavošanas un kvalitātes kontroles procesa uzraudzībai. Aptieku kontrolēs konstatēts, ka aptiekas farmaceutisko darbību nodrošina atbilstoši normatīvo aktu prasībām, lai gan 186 (96%) no 193 plānveida kontrolēm aptiekās konstatētas atsevišķas neatbilstības prasību izpildē. Kontroles laikā aptiekām bija noteikts konstatēto neatbilstību novēršanas termiņš un uzdots noteiktā termiņā iesniegt Inspekcijā informāciju par neatbilstību novēršanu.

Inspekcija kompensējamo zāļu izplatīšanas uzraudzību veic visās plānveida kontrolēs aptiekās, to filiālēs un zāļu lieltirgotavās, kā arī kontrolēs pēc saņemtās informācijas. Izlases kārtībā kontrolē kompensējamo zāļu cenu, līdzmaksājumu un īpašo recepšu aizpildīšanas atbilstību normatīvo aktu prasībām.

2018. gadā saņemti un izskatīti 68 iesniegumi par kompensējamo zāļu nepieejamību kopā par 69 kompensējamo zāļu sarakstā iekļauto, tajā skaitā references zāļu un medicīnisko ierīču, neesamību zāļu tirgū. Zāļu neesamības gadījumā Inspekcija informē NVD, kura kompetencē ir pieņemt lēmumu par

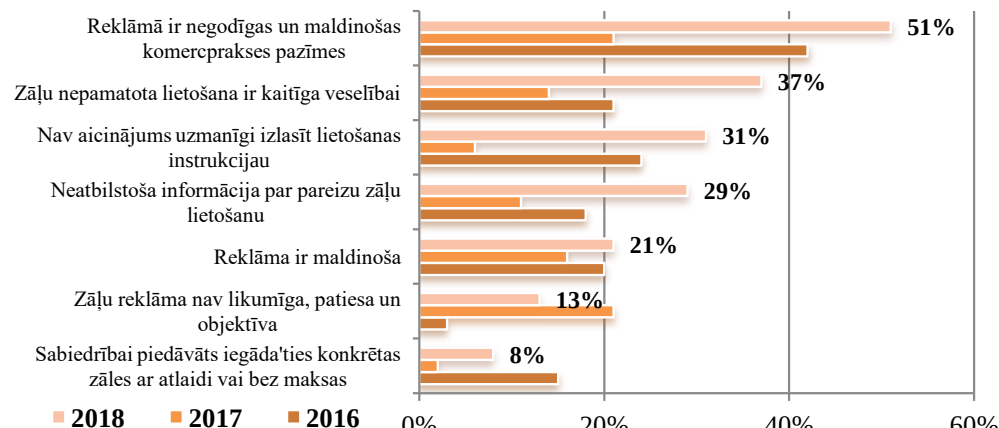
zāļu svītrosānu no kompensējamo zāļu saraksta, ja iesniedzējs (reģistrācijas apliecības īpašnieks) nenodrošina kompensējamo zāļu vai kompensējamo medicīnisko ierīču pastāvīgu esību tirgū. 2018. gadā nosūtīta 21 vēstule NVD par 44 kompensējamo zāļu nepieejamību.

Narkotisko un psihotropo zāļu aprites uzraudzība tiek veikta visās plānveida kontrolēs farmaceutiskās darbības uzņēmumos, kuri tiesīgi izplatīt psihotropās un narkotiskās zāles. 2018.gadā neatbilstības narkotisko un psihotropo zāļu un vielu uzglabāšanā konstatētas 44 % gadījumos, neatbilstības uzskaitē – 49 % gadījumos.

Būtiski pārkāpumi bija konstatēti 24 farmaceutiskās un veterinārfarmaceutiskās darbības uzņēmumos. Minētiem uzņēmumiem bija piemēroti administratīvie sodi un uzdots novērst konstatētas neatbilstības.

Zāļu reklāmas jomā tika veiktas 76 kontroles. Plānveida reklāmas uzraudzību nodrošina balstoties uz riska novērtējumu:

- ❖ sabiedrībai paredzētā reklāma ietilpst augstāka riska grupā, jo sabiedrības locekļi atšķirībā no speciālistiem mazāk kritiski spēj izvērtēt sniegto informāciju par zālēm;
- ❖ zāļu reklāma, kas pieejama plašākai auditorijai (internets, televīzija un citi masu saziņas līdzekļi) ietilpst augstākā riska grupā.

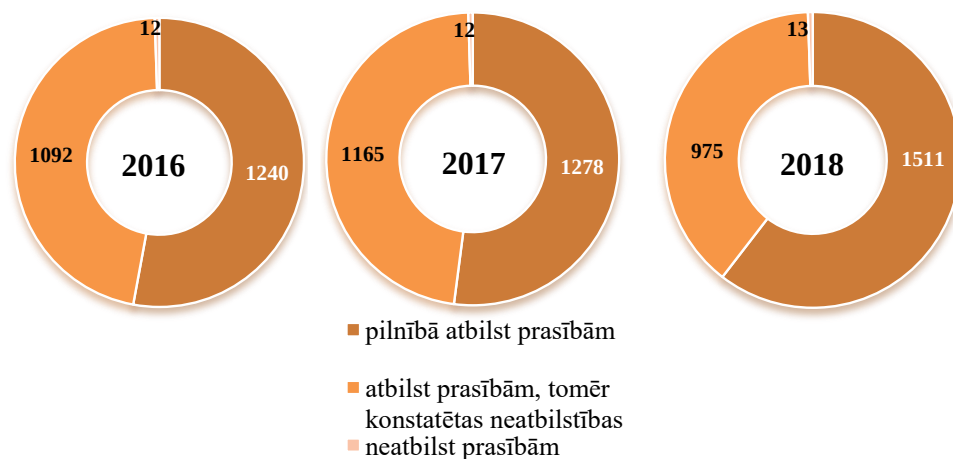
13.att. Biežāk konstatētās neatbilstības plānveida kontrolēs zāļu reklāmā

2.3. Sabiedrības veselības uzraudzība

2.3.1. Paaugstināta riska subjektu uzraudzība

2018. gadā Inspekcija veica 2499 plānveida pārbaudes (2017. – 2455; 2016. – 2344) paaugstināta riska objektos (bērnu izglītības un audzināšanas iestādes, sociālās aprūpes iestādes, dienesta viesnīcas, skaistumkopšanas un tetovēšanas saloni, sporta klubi, peldbaseini, pirtis, viesnīcas un SPA centri), lai uzlabotu higiēnas prasību ievērošanu un sekmētu to, ka iedzīvotāji saņem veselībai drošus pakalpojumus. Salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem (2016. – 53 %; 2017. – 52 %) 2018. gadā (60,5 %) ir pieaudzis to objektu skaits, kas pārbaudes rezultātā novērtēti kā *pilnībā atbilstoši normatīvo aktu prasībām*.

Papildus tika veikta 191 kontrole pēc informācijas vai pieprasījuma saņemšanas no iedzīvotājiem un/vai juridiskām personām.

14.attēls. Plānveida pārbaūžu rezultāti paaugstināta riska objektos (objektu skaits)

Prioritāri kontrolētas:

- ❖ bērnu uzraudzības un izglītības iestādes (higiēnas prasības, kas var radīt infekcijas izplatīšanās draudus);
- ❖ solārija pakalpojumu sniedzēji (prasības atbilstošam un drošam UV starojuma līmenim);
- ❖ tetovēšanas, mikropigmentācijas un pīrsinga (t.sk. invazīvās skaistumkopšanas) pakalpojumu sniedzēji (prasības darba piederumu apstrādei un izmantošanai).

Bērnu uzraudzības un izglītības iestādes

Visas normatīvo aktu prasības ievēroja 68 % pirmsskolas vecuma bērnu uzraudzības un izglītības iestādes (2017. – 58 %; 2016. – 52 %) un 31 % vispārīzglītojošo skolu (2017. – 34 %; 2016. – 46 %). Prasībām atbilstošo iestāžu īpatsvaru veicināja veiktais konsultatīvais darbs gan pārbaužu laikā, gan atbildot uz Inspekcijā saņemtajiem pakalpojumu sniedzēju jautājumiem.

Biežākās konstatētās problēmas vispārīzglītojošās skolās ir saistītas ar mehāniskās pieplūdes un vilkmes ventilācijas ierīkošanu mācību telpā, kurā veic laboratorijas darbus ar ķīmiskām vielām un kur tās uzglabā, kā arī ar karstā ūdens apgādes nodrošināšanu visā skolas ēkā.

15.attēls. Iekštelpu gaisa kvalitātes rādītāju mērierīce

2018. gadā Inspekcija turpināja „Izglītības iestāžu vides kvalitātes un drošuma pētījumu” Veselības ministrijas ESF projekta „Kompleksi veselības veicināšanas un slimību profilakses pasākumi” ietvaros. Pētījuma laikā novērtēta Latvijas vispārīzglītojošajās skolu mācību telpu gaisa kvalitāte un ventilācijas pietiekamība pēc izmērītās CO₂ koncentrācijas nodarbību laikā, kā arī izvērtēti citi gaisa kvalitāti ietekmējoši rādītāji.

Izglītības iestāžu un tās dibinātāju tiešie ieguvumi projekta ietvaros:

- ❖ objektīvi iekštelpu gaisa kvalitātes rādītāji;
- ❖ izglītības iestādes iekštelpu gaisa kvalitātes apsekojuma ziņojums;
- ❖ ieteikumi vides veselības riska faktoru mazināšanai, tajā skaitā pietiekamas iekštelpu gaisa kvalitātes nodrošināšanai;
- ❖ iespēja informēt un izglītēt skolotājus, skolēnus un viņu vecākus par veselību ietekmējošajiem vides apstākļiem skolas telpās;
- ❖ veicinās Parmas deklarācijas par vidi un veselību un Sabiedrības veselības pamatnostādņu 2014.-2020.gadam izvirzīto mērķu sasniegšanu attiecībā uz bērniem drošu un veselīgu iekštelpu vidi mājās, skolā un bērnudārzā.

2018. gadā pētījums norisinājās divos posmos, kas attiecīgi tika pakārtoti mācību gadu semestriem. 2017./2018. mācību gada rezultāti apkopoti [Pētījuma 1. posma ziņojumā](#). Kopumā 2018. gadā apsekotas 21 vispārizglītojošā skola. Pētījumā iesaistītās izglītības iestādes saņēma novērtējuma rezultātus, kā arī ieteikumus veselīgas vides veicināšanai. Projekta pētījums turpināsies līdz 2022.gada decembrim, noslēguma ziņojumu par projekta rezultātiem plānots sagatavot 2023.gadā.

Solārija pakalpojumi: visas prasības ievēro 39 % pakalpojuma sniedzēju (2017. – 36%; 2016. – 28%).

Tetovēšanas, mikropigmentācijas un pīrsinga (t.sk. invazīvās skaistumkopšanas) pakalpojumi: visas prasības ievēroja 60 % pakalpojumu sniedzēji (2017. – 34%; 2016. – 17 %).

Būtiski uzlabojumi šo invazīvo skaistumkopšanas pakalpojumu jomā ir saistāmi ar konstatēto neatbilstību samazināšanos lietoto daudzreizējās lietošanas darba piederumu apstrādē, kā arī faktu, ka pakalpojumu sniedzēji arvien vairāk izmanto vienreizējās lietošanas piederumus, tā pakalpojumu padarot patērētājiem drošāku un higiēniskāku.

Inspekcija izstrādāja un 2018. gada sākumā savā tīmekļvietnē publicēja labas prakses rekomendācijas [„Droši un higiēnas prasībām atbilstoši skaistumkopšanas pakalpojumi. Vadlīnijas skaistumkopšanas pakalpojumu sniedzējiem”](#) ar mērķi skaistumkopšanas pakalpojumu sniedzējiem sniegt informāciju par iespējamiem infekciju riskiem dažādu procedūru laikā un kā šo risku mazināt, nodrošinot higiēnas

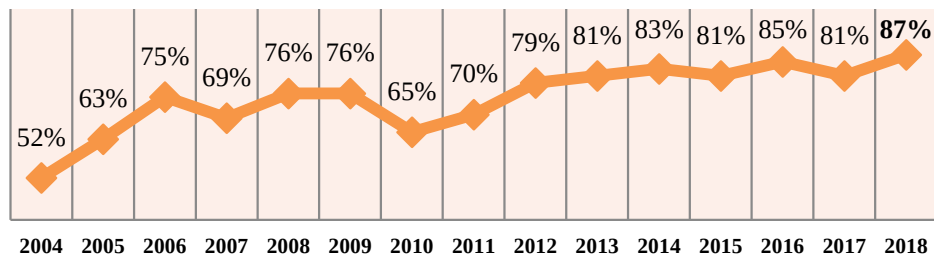
prasībām atbilstošus skaistumkopšanas pakalpojumus un vidi (piemēram, par pareizu darba piederumu apstrādi), kā arī sīkāk skaidrojot atsevišķu normatīvo aktu prasības.

Inspekcijas uzraudzības procesa īstenošanu skaistumkopšanas jomā sekmē no 2016. gada ieviestā [Skaistumkopšanas un tetovēšanas paziņošanas sistēma](#), pamatojoties uz 08.12.2015. MK noteikumiem Nr. 693 „Kārtība, kādā skaistumkopšanas un tetovēšanas pakalpojumu sniedzēji paziņo par saimnieciskās darbības uzsākšanu”.

2.3.2. Iedzīvotāju veselību ietekmējošie vides faktoru uzraudzība

Dzeramā ūdens uzraudzība:

- ❖ veiktas 655 plānveida kontroles (2017. – 597; 2016. – 638) tajās ūdensapgādes sistēmās (ŪAS), kurās iepriekš tika konstatētas neatbilstības normatīvo aktu prasību izpildē; 54,5 % ŪAS ir pilnībā panākta atbilstība normatīvu aktu prasībām;
- ❖ izskatīti un pārbaudīti 17 (2017. – 37; 2016. – 18) iedzīvotāju iesniegumi par nekvalitatīvu dzeramo ūdeni;
- ❖ saņemti un izskatīti 28 SPKC ziņojumi par legionelozes gadījumu epidemioloģisko izmeklēšanu (2017. – 21; 2016. – 8); Inspekcijas kompetences ietvaros uzraudzīta noslēguma dezinfekcijas pasākumu (veic ēkas apsaimniekotājs) izpilde un efektivitāte;
- ❖ valsts auditmonitoringa ietvaros pārbaudīta dzeramā ūdens kvalitāte 201 ŪAS – atbilstība pēc ķīmiskajiem kontrolrādītājiem konstatēta 82,3 % paraugu, bet pēc mikrobioloģiskajiem rādītājiem – 92,8 % paraugu.

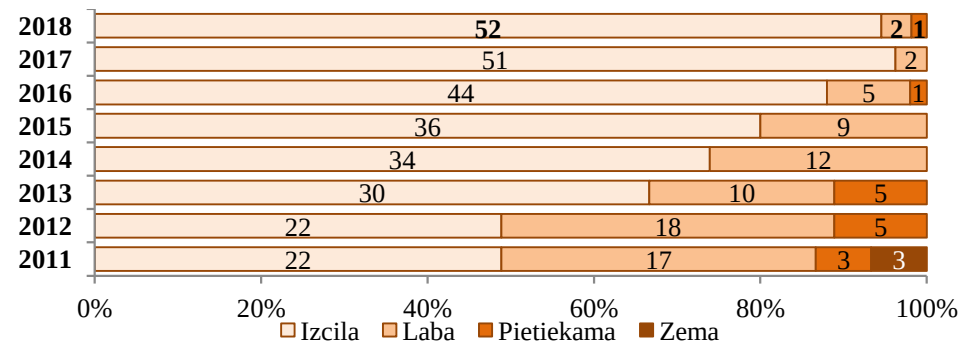
16.attēls. Iedzīvotāju īpatsvars, kas saņem atbilstošas kvalitātes dzeramo ūdeni

Sākot ar 2018. gadu, Inspekcija ir sākusi ieviest ūdens piegādātāju pašnovērtējuma sistēmu, izstrādājot atbilstošas anketas ūdens sistēmu operatoriem un ieviešot dzīvē iniciatīvas „Konsultē vispirms” principus.

Dzeramā ūdens uzraudzības rezultāti apkopoti [Pārskatā par dzeramā ūdens uzraudzību un kvalitāti 2018. gadā](#).

Peldvietu uzraudzība:

- ❖ veiktas 33 oficiālo peldvietu plānveida kontroles (2017. – 34; 2016. – 40); konstatētās neatbilstības (galvenokārt, par informatīvajos standos izvietojamo informāciju) neietekmē atpūtnieku veselību un labsajūtu peldoties;
- ❖ peldvietās paņemti 283 ūdens paraugi (2017. – 283; 2016. – 280); laboratoriskās analīzes apliecināja atbilstošu peldvietu ūdens mikrobioloģisko kvalitāti; 5 paraugos tika konstatēta epizodiski paaugstināta mikrobioloģisko rādītāju koncentrācija, atsevišķās peldvietās noteikti īslaicīgi peldēšanās ierobežojumi;
- ❖ izvērtēti un Inspekcijas tīmekļa vietnē regulāri publicēti 120 neoficiālo peldvietu ūdens pārbaudes rezultāti, kurus pasūtīja un finansēja vietējās pašvaldības.

17.attēls. Peldvietu ūdens ilglaicīgās mikrobioloģiskās kvalitātes dinamika (peldvietu skaits)

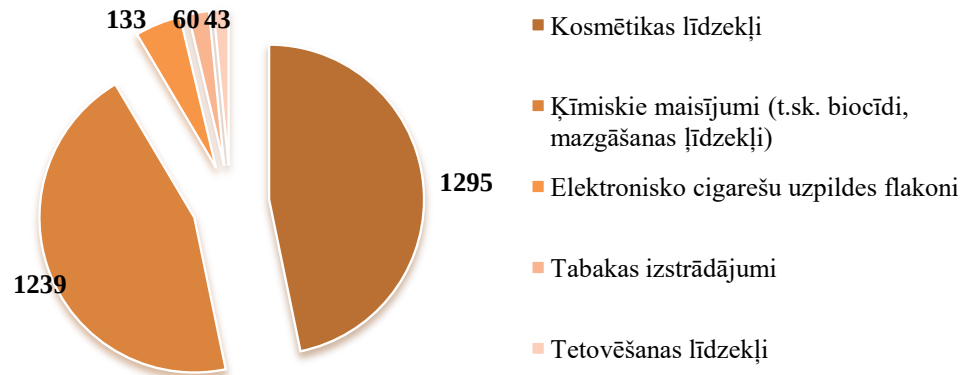
Detalizēta informācija par Inspekcijas darbu peldvietu uzraudzībā apkopota [Pārskatā par peldvietu ūdens kvalitāti un uzraudzību 2018. gada peldsezonā](#).

Citu vides veselības faktoru uzraudzība:

- ❖ izskatīti 110 iesniegumi, visvairāk – 59 – par vides troksni dzīvojamās telpās (2017. – 73, 2016. – 95); veiktas 105 kontroles par iespējamiem trokšņa līmeņa pārsniegumiem, kā arī organizēti 7 mērījumi (vienā gadījumā konstatēts trokšņa līmeņa pārsniegums);
- ❖ sniegtas 987 atbildes uz iedzīvotāju jautājumiem par vides faktoru normēšanu un to iespējamo ietekmi uz veselību;
- ❖ iespējamā gaisa un ūdens piesārņojuma ietekmes uz iedzīvotāju veselību novērtēšanu sakarā ar bīstamo atkritumu apsaimniekošanas uzņēmuma „BAO” atkritumu novietnē Olainē notikušo ugunsgrēku jūnija beigās un kūdras purva un meža ugunsgrēku Talsu novada Valdgales pagastā jūlijā.

2.3.3. Ķīmisko vielu, ķīmisko maisījumu, kosmētikas līdzekļu, tabakas izstrādājumu un elektronisko cigarešu uzraudzība Latvijas tirgū

2018. gadā veiktas uz riska izvērtējumu balstītas 393 kontroles vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības uzņēmumos, kurās kopā pārbaudīti 2772 produkti (ķīmiskās vielas un maisījumi, kosmētikas līdzekļi, tetovēšanas līdzekļi, tabakas izstrādājumi un elektronisko smēķēšanas ierīču uzpildes tvertnes), kā arī atbilstoši „Konsultē vispirms” principam strādāts pie komersantu zināšanu līmeņa par normatīvo aktu prasībām paaugstināšanas.

18.attēls. 2018. gadā kontrolētie produktu veidi

- ❖ 25 % objektu pilnībā atbilst kontroles aktā vērtētajām normatīvo aktu prasībām;
- ❖ 56 % objektu atbilst kontroles aktā vērtētajām normatīvo aktu prasībām, tomēr konstatētas neatbilstības atsevišķu prasību izpildē;
- ❖ 19 % objektu neatbilst kontroles aktā vērtēto normatīvo aktu prasībām un pārbaudēm sekojušas korektīvas rīcības

Izskatīti **209** Informācijas ātrās apmaiņas sistēmas (RAPEX) paziņojumi par ES dalībvalstīs konstatētiem bīstamiem produktiem; veiktas 14 kontroles.

2018. gadā kopā apturēta 145 drošuma prasībām neatbilstošu produktu izplatīšana 60 uzņēmumos

3.tabula. Ķīmisko vielu un maisījumu speciālo prasību kontrole 2018. gadā

Ķīmisko maisījumu veids	Kontrollēti uzņēmumi	Pārbaudīti produkti	Prasībām atbilst
Mazgāšanas līdzekļi	144	519	387 (75 %)
Biocīdi	59	132	59 (45 %)
Gaistošos organiskos savienojumus saturoši maisījumi	28	47	43 (91 %)

Veikta **tetovēšanas līdzekļu kontrole**, kontrolēti 43 līdzekļi, būtiskas neatbilstības netika konstatētas.

Uzraudzīts **kosmētisko līdzekļu tirgus**, kontroles veiktas 237 uzņēmumos, kuros pārbaudīti 1295 kosmētikas līdzekļi. 25 % kosmētikas līdzekļu marķējumā sniegtajā informācijā konstatētas atsevišķas neatbilstības, kurām nav būtiskas ietekmes uz kosmētikas līdzekļa lietošanas drošumu. Kopumā apturēta 57 nedrošu kosmētikas līdzekļu izplatīšana, bet deviņi kosmētikas līdzekļi izņemti no tirgus.

Padziļināti pārbaudīti 24 kosmētikas līdzekļu drošuma dokumentācija pie ražotājiem un importētājiem. Pārtraukta 3 kosmētikas līdzekļu izplatīšana, par kuru drošumu netika uzrādīti pietiekami pierādījumi. 18 uzņēmumos pārbaudīts kā kosmētikas līdzekļu ražošanā tiek ievērota laba ražošanas prakse – vai ražošanas process, uzglabāšana, telpas, dokumentācija, kvalitātes kontrole tiek nodrošināta saskaņā ar starptautisko standartu ISO 22716. Konstatētas atsevišķas neatbilstības, kas būtiski neietekmē ražotā kosmētikas līdzekļa drošumu.

Veikta **tabakas izstrādājumu, augu smēķēšanas produktu, elektronisko cigarešu un to uzpildes flakonu uzraudzība**. No 60 pārbaudītajiem tabakas izstrādājumiem, neatbilstības konstatētas deviņiem (15 %). Pārbaudīti 133 elektronisko cigarešu uzpildes flakoni 15 uzņēmumos, veikta četru uzpildes flakonu tirdzniecības apturēšana, 43 konstatētas neatbilstības speciālajām prasībām.

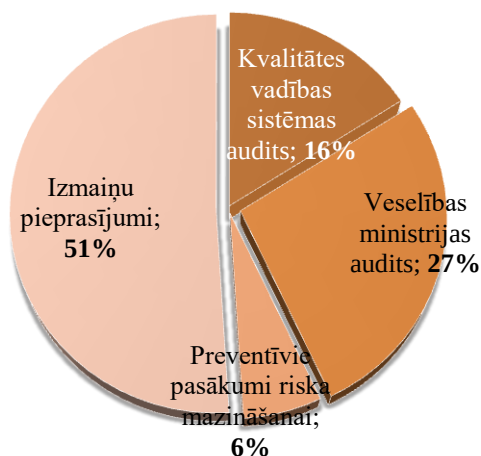
EN ISO 8317

19.attēls. Elektronisko cigarešu uzpildes flakons

Pastiprināti uzraudzīts, vai uzpildes flakoni ir nodrošināti ar bērniem nepieejamu aizdari, jo nikotīnu saturošie šķidrums ir bīstami cilvēka veselībai un dzīvībai, ja tiek netīši norīti.

2.4. Veselības inspekcijas vadības un darbības uzlabošana

Inspekcijas kvalitātes vadības sistēmas (KVS), kas ir izstrādāta uz LVS EN ISO 9001:2015 un LVS EN ISO/IEC 17020:2013 standartu pamata, ietvaros tiek veikta Inspekcijas dokumentu uzturēšana: pārskatīšana un aktualizēšana – pilnveidošana atbilstoši izmaiņām Inspekcijas procesos vai ārējos normatīvajos aktos; jaunizstrādāto vai nedokumentēto procesu dokumentēšana – procedūrās, vadlīnijās un formās (veidlapās); risku vadība; iekšējo kvalitātes auditu veikšana; pilnveides darbību (preventīvo darbību, korektīvo darbību un ieteikumu) izpildes organizēšana un uzraudzība.

20.attēls. Pārskats par reģistrētajām pilnveides darbībām

KVS pilnveidošanā ir iesaistīti un piedalās visi Inspekcijas darbinieki

2018. gadā veikti divi iekšējie kvalitātes vadības sistēmas audiiti, Iekšējos kvalitātes auditos identificētas un noteiktas 18 pilnveides darbības.

2018. gadā Inspekcijā norisinājās ārējie Veselības ministrijas horizontālie audiiti:

- ❖ Nr.3/2017 “Iepirkumi un autotransporta izmantošana”;
- ❖ Nr.4/2017 „Valsts pārvaldes pakalpojumi”;
- ❖ Nr.1/2018 „Darba plāna izstrādāšana un plāna izpildes uzraudzība”;

- ❖ Nr.5/2018 "Tabakas likumā noteikto normu ievērošanas uzraudzība". Auditos noteiktās 48 pilnveides darbības izpildītas.

2018. gadā izstrādātas un apstiprinātas:

- ❖ 22 procedūras (3 jaunizstrādātas; 19 pilnveidotas) – kopā Inspekcijā spēkā ir 101 procedūras;
- ❖ 78 pierakstu formas (10 jaunizstrādātas; 68 pilnveidotas) – kopā Inspekcijā spēkā ir 380 formas;
- ❖ 13 inspicēšanas vadlīnijas (1 jaunizstrādātas; 12 pilnveidotas) – kopā Inspekcijā spēkā ir 36 vadlīnijas, kuru mērķis ir nodrošināt konsekvētu un profesionālu normatīvo aktu prasību izpildes līmeņa novērtēšanu un nepieļautu inspektora subjektīvu vērtējumu;
- ❖ 7 instrukcijas pilnveidotas, lai nodrošinātu precīzu darba veikšanu.

Lai nodrošinātu Inspekcijas amatpersonu un darbinieku neatkarību un objektivitāti, veicot uzraudzību un kontroli, 2018. gadā Inspekcijas amatpersonas un darbinieki pamatdarbības jomā aizpildīja 141 apliecinājumu, tādējādi izvairoties no iespējamām interešu konfliktiem. Visā sniegtā informācija tika pārbaudīta.

Ar mērķi uzlabot Inspekcijas amatpersonu veikto pārbaudīto kvalitāti, to profesionālo darbību 2018. gadā uzraudzīta plānveidā, par kritēriju izvirzot apstiprinātās procedūras un standarta prasības, un atbilstoši procedūrā KR.6.1-P.02 „Profesionālo darbību pārraudzība” noteiktajam, kas sevī ietver Inspekcijas profesionālās organizācijas un pārvaldības, amatpersonu objektivitātes un neatkarības un tiesiskuma nodrošināšanas principus, veiktas 213 profesionālo darbību uzraudzības, uzraudzītas 56 inspicējošās amatpersonas.

Portālā www.latvija.lv aktualizēti un uzturēti 39 valsts pārvaldes pakalpojumi, kas klientiem ērtā veidā publicēti arī Inspekcijas tīmekļa vietnes sadaļā [Pakalpojumi](#). 2018. gadā pakalpojumu kvalitātes uzlabošanai pārskatīts un optimizēts pakalpojumu (skat. 21.att. un 5.tab.) skaits, precizēti pakalpojumu apraksti un pieejamības kanālu adreses.

2.5. Veselības inspekcijas devums normatīvo aktu pilnveidē

Uzsākts darbs pie Latvijas Administratīvā pārkāpumu kodeksa normu dekodifikācijas.

Sadarbība ar grāmatas „Pacientu tiesību likuma komentāri” autoru kolektīvu.

Inspekcija izstrādāja un savā tīmekļvietnē publicēja labas prakses rekomendācijas „Droši un higiēnas prasībām atbilstoši skaistumkopšanas pakalpojumi. Vadlīnijas skaistumkopšanas pakalpojumu sniedzējiem”.

2018. gadā sniegti priekšlikumi vairāk nekā 20 normatīvo aktu pilnveidei.

Veselības inspekcijas nolikumam (institūcijas iniciatīva).

Likumiem:

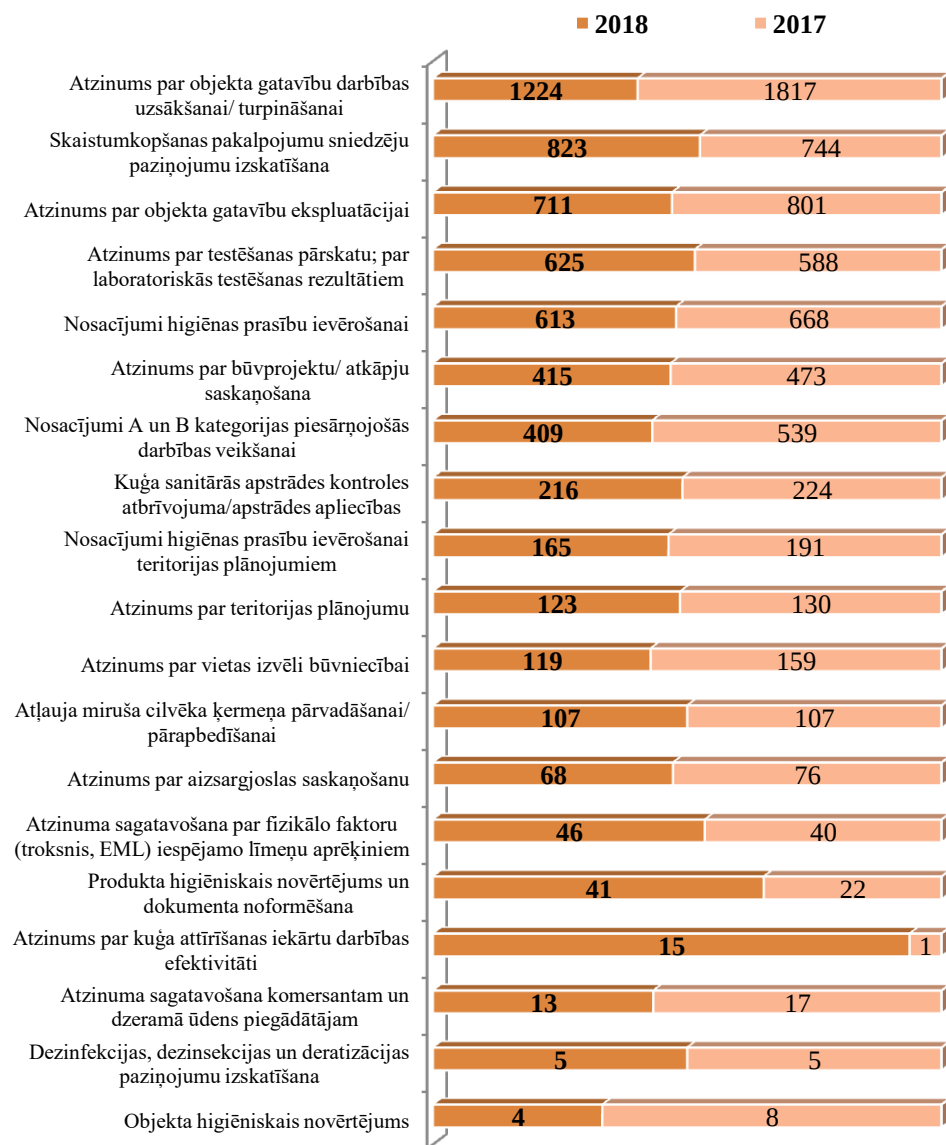
- ❖ Pacientu tiesību likuma 17.pantam;
- ❖ Alkoholisko dzērienu aprites likumam;
- ❖ Farmācijas likumam.

MK noteikumiem:

- ❖ 31.10.2006. MK noteikumiem Nr. 899 "Ambulatorajai ārstēšanai paredzēto zāļu un medicīnisko ierīču iegādes izdevumu kompensācijas kārtība";
- ❖ 26.06.2007. MK noteikumiem Nr. 416 "Zāļu izplatīšanas un kvalitātes kontroles kārtība"; 26.06.2007. MK noteikumiem Nr. 436 "Zāļu ieviešanas un izvešanas kārtība";
- ❖ 23.03.2010. MK noteikumiem Nr. 288 "Aptieku darbības noteikumi";
- ❖ 17.05.2011. MK noteikumiem Nr. 378 "Zāļu reklamēšanas kārtība un kārtība, kādā zāļu ražotājs ir tiesīgs nodot ārstiem bezmaksas zāļu paraugus";
- ❖ 20.01.2009. MK noteikumiem Nr. 60 "Noteikumi par obligātajām prasībām ārstniecības iestādēm un to struktūrvienībām";
- ❖ 29.03.2005. MK noteikumiem Nr. 207 "Noteikumi par ārsta izglītību un profesionālo kvalifikāciju apliecinājošiem dokumentiem, kurus atzīst, piemērojot speciālo profesionālās kvalifikācijas atzīšanas sistēmu";

- ❖ 01.03.2005. MK noteikumiem Nr. 149 "Noteikumi par vecmātes izglītību un profesionālo kvalifikāciju apliecinājošiem dokumentiem, kurus atzīst, piemērojot speciālo profesionālās kvalifikācijas atzīšanas sistēmu";
- ❖ 04.05.2005. MK noteikumiem Nr. 351 "Noteikumi par vispārējās aprūpes māšas izglītību un profesionālo kvalifikāciju apliecinājošiem dokumentiem, kurus atzīst, piemērojot speciālo profesionālās kvalifikācijas atzīšanas sistēmu";
- ❖ 15.02.2005. MK noteikumiem N. 124 "Noteikumi par farmaceita izglītību un profesionālo kvalifikāciju apliecinājošiem dokumentiem, kurus atzīst, piemērojot speciālo profesionālās kvalifikācijas atzīšanas sistēmu";
- ❖ 26.09.2000. MK noteikumiem Nr. 330 "Vakcinācijas noteikumi" projektam;
- ❖ 24.07.2018. MK noteikumiem Nr. 447 „Noteikumi par darbiem, kas saistīti ar iespējamu risku citu cilvēku veselībai, un obligāto veselības pārbaužu veikšanas kārtība” projektam;
- ❖ 07.08.2018. MK noteikumiem Nr. 487 „Noteikumi par ārstniecības iestāžu pievienošanas Eiropas references tīkliem”
- ❖ 28.08.2018. MK noteikumiem Nr. 555 „Veselības aprūpes pakalpojumu organizēšanas un samaksas kārtība”;
- ❖ 05.11.2013. MK noteikumiem Nr. 1268 „Ārstniecības riska fonda darbības noteikumi”(2.pielikums),
- ❖ 08.03.2005. MK noteikumiem Nr. 175 "Recepšu veidlapu izgatavošanas un uzglabāšanas, kā arī recepšu izrakstīšanas noteikumi";
- ❖ 16.10.2018. MK noteikumiem Nr. 637 „Elektromagnētiskā lauka iedarbības uz iedzīvotājiem novērtēšanas un ierobežošanas noteikumi;
- ❖ 09.10.2018. MK noteikumiem Nr. 631 "Higiēnas prasības skaistumkopšanas pakalpojumu sniegšanai".

3. Veselības inspekcijas sniegtie pakalpojumi

21.attēls. Inspekcijas sniegtie publiskie pakalpojumi higiēniskajai novērtēšanai

4.tabula. Inspekcijas sniegtie valsts pārvaldes pakalpojumi 2018. gadā

Pakalpojums	Skaits
Alkohola, narkotisko, psihotropo vai toksisko vielu ietekmes pārbaudes kārtības atbilstības izvērtējums	6
Apliecības par narkotisko un/vai psihotropo vielu nēsāšanu ārstnieciskajām vajadzībām apstiprināšana	176
Atzinums par muitas noliktavas atbilstību zāļu uzglabāšanas prasībām atbilstoši Eiropas Komisijas publicētajām zāļu labas izplatīšanas prakses pamatnostādņēm.	1
Ārstniecības iestāžu iekļaušana medicīnas tūrisma pakalpojumu sniedzēju sarakstā	5
Ārstniecības iestāžu reģistrācija/pārreģistrācija	246/ 193
Ārstniecības personu identifikatoru piešķiršana	187
Ārstniecības personu profesionālās darbības izvērtējums, uzraugot un kontrolējot obligātās veselības pārbaudes saistībā ar veselībai kaitīgiem darba vides faktoriem vai īpašiem darba apstākļiem	22
Ārstniecības personu profesionālās kvalifikācijas atzīšana ārvalstīs un Latvijā	45
Ārstniecības personu un ārstniecības atbalsta personu reģistrācijas apliecības vai apliecības dublikāta izsniegšana	416
Ārstniecības personu un ārstniecības atbalsta personu reģistrēšana vai pārreģistrēšana	9020
Brīvās tirdzniecības sertifikāta izsniegšana kosmētikas līdzekļu eksportam	21
Darbspēju ekspertīzes kvalitātes izvērtējums	242
Dzeramā ūdens monitoringa programmu saskaņošana; izmeklējumu programmas pēc dezinfekcijas veikšanas saskaņošana	2960
Ģimenes ārsta vai ārstu komisijas veiktas veselības pārbaudes transportlīdzekļu vadītājiem un personām, kuras vēlas iegūt transportlīdzekļu vadītāja kvalifikāciju, lēmuma izvērtējums	3
Komersantu paziņojumu izskatīšana par elektronisko cigarešu un elektronisko cigarešu uzpildes flakonu tirdzniecības uzsākšanu	11
Komersantu paziņojumu izskatīšana par konkrētajā gadā izmantoto kombinēto brīdinājumu komplektu tabakas izstrādājumiem	7
Medikamentu iegādes atļaujas ārstniecības iestādēm un sociālās aprūpes institūcijām	192
Parauga ņemšana higiēniskajiem un mikrobioloģiskajiem izmeklējumiem pēc personas pieprasījuma	75
Speciālista atzinuma sagatavošana par mikrobioloģiskās, ķīmiskās un fizikālās testēšanas rezultātiem	625
Veselības aprūpes kvalitātes izvērtējums	555

Inspekcijas piedāvātie **e-pakalpojumi** ir izstrādāti ERAF projekta „Vienotās uzraudzības informācijas sistēmas izstrāde. 1. posms” un Nacionālā veselības dienesta ERAF projekta „E-veselības integrētās informācijas sistēmas attīstība” ietvaros.

Inspekcijas klientiem ir pieejami **desmit** e-pakalpojumi, kas izstrādāti ERAF projekta „Vienotās uzraudzības informācijas sistēmas izstrāde. 1. posms” un Nacionālā veselības dienesta ERAF projekta „E-veselības integrētās informācijas sistēmas attīstība” ietvaros.

2018.gadā Veselības inspekcija piedalījās vairāku dzīves situāciju izstrādē Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas komunikācijas un mācību aktivitāšu programma “Mana Latvija.lv. Dari digitāli!” ietvaros.

Ir izstrādātas šādas dzīves situācijas:

- ❖ „Patērētāju tiesības”
- ❖ „Informācija par manu vai bērnu veselību”
- ❖ „Veselība darbietā”
- ❖ „Man piederošo dzīvojamo ēku un telpu uzturēšana”
- ❖ „Uzņēmējdarbības veikšana”

Šo dzīves situāciju ietvaros 2018. gadā tika izstrādātas sabiedrībai saprotamas un pieejamas video pamācības par šādu Inspekcijas e-pakalpojumu izpildi:

- ❖ „Iesniegums Veselības inspekcijai”
- ❖ „Paziņojums par Veselības inspekcijas kontroles laikā uzlikto pienākumu izpildi”

Inspekcijas sniegto publisko pakalpojumu būtība – izvērtēt iespējas sabiedrībai nodrošināt drošu un nekaitīgu dzīves un darba vidi.

!!! Inspekcija nepieņem lēmumus un neizdod dokumentus par darbības atļaušanu vai aizliegšanu, bet gan tikai sagatavo atzinumus ar slēdzieniem, kuri nepieciešami lēmumu pieņemšanas institūcijām (pašvaldībām u.c.).

5.tabula. Tīmekļa vietnē www.vi.gov.lv pieejamo e-pakalpojumu lietotāju skaits

Informatīvais e-pakalpojums	2016	2017	2018
Skaidrojumi profesionāļiem par normatīvo aktu prasību izpildi	4258	3085	3352
Informācija par patērētāja tiesībām saņemt kvalitatīvu pakalpojumu/preci	758	514	706
Veselības inspekcijas uzraudzības objektu katalogs	657	617	619

6.tabula. Portālā www.latvija.lv pieejamo e-pakalpojumu lietotāju skaits

E-pakalpojums	2016	2017	2018
Iesniegums Veselības inspekcijai	1534	1958	3861
Paziņojums par Veselības inspekcijas kontroles laikā uzlikto pienākumu izpildi	150	184	288
Paziņojums Veselības inspekcijai par darbībām farmācijas jomā	132	202	136
Pieteikums Veselības inspekcijas atļaujas, atzinuma vai novērtējuma saņemšanai	65	300	503
Informācijas sniegšana Veselības inspekcijas uzraudzības objektu katalogam	9	33	46
Dzeramā ūdens testēšanas pārskatu iesniegšana Veselības inspekcijai	412	397	686
Pieprasījums par aktuālo stāvokli Veselības inspekcijas uzraudzības objektā	89	44	57

4. Finanšu resursi un to izlietojums

7.tabula. Inspekcijas budžeta izpilde (konsolidēts)

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	2018. gadā		
			apstiprināts likumā	plāns ar izmaiņām	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	4 220 309	4 246 577	4 419 061	4 409 172
1.1.	dotācijas	3 870 158	3 907 980	4 074 750	4 071 423
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	347 735	338 597	338 597	328 708
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	0	0	3 938	3 938
2.	Izdevumi (kopā)	4 211 511	4 246 577	4 428 345	4 401 552
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	4 178 634	4 189 123	4 371 343	4 341 033
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	32 877	57 454	57 002	57 002

8.tabula. Budžeta programmas 46.00.00 „Veselības nozares uzraudzība”
apakšprogramma 46.01.00 „Uzraudzība un kontrole”

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	2018. gadā		
			apstiprināts likumā	plāns ar izmaiņām	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	4 183 249	4 172 184	4 352 178	4 342 289
1.1.	dotācijas	3 835 514	3 833 587	4 013 581	4 013 581
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	347 735	338 597	338 597	328 708
2.	Izdevumi (kopā)	4 174 451	4 172 184	4 361 462	4 337 996
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	4 141 574	4 114 730	4 304 460	4 280 994
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	32 877	57 454	57 002	57 002

9.tabula Budžeta programmu un to apakšprogrammu izlietojums

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	2018. gadā		
			apstiprināts likumā	plāns ar izmaiņām	faktiskā izpilde
63.07.00 „Eiropas sociālā fonda (ESF) projektu un pasākumu īstenošana” pasākums 9.2.3.0/15/I/001 „Veselības tīklu attīstības vadlīniju un kvalitātes nodrošināšanas sistēmas izstrāde un ieviešana prioritāro veselības jomu ietvaros”					
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	2 518	41 305	5 108	4 583
2.	Izdevumi (kopā)	2 518	41 305	5 108	4 583
63.07.00 „Eiropas Sociālā fonda (ESF) projektu īstenošana (2014-2020)” pasākums 9.2.4.1/16/I/001 „Kompleksi veselības veicināšanas un slimību profilakses pasākumi”					
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	9 163	17 886	8 040	5 239
2.	Izdevumi (kopā)	9 163	17 886	8 040	5 239
02.04.00 „Rezidentu apmācība”					
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	25 379	15 202	49 289	49 288
1.1.	dotācijas	22 963	15 202	47 513	47 512
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	0	0	0	0
2.	Izdevumi (kopā)	25 379	15 202	49 289	49 288
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	25 379	15 202	49 289	49 288
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	0	0	0	0

Inspekcijas budžeta palielinājums:

- ❖ 270 892 euro apmērā budžeta programmā 46.00 „Veselības nozares uzraudzība” saistībā ar Finanšu ministrijas 05.01.2018. rīkojumu Nr.5 „Par apropriācijas pārdali”;
- ❖ 23 150 euro apmērā budžeta programmas 02.00 „Medicīnas izglītība” apakšprogrammā 02.04.00 „Rezidentu apmācība”;
- ❖ 3 938 euro apmērā budžeta programmas 70.00.00 „Citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana” apakšprogrammā 70.07.00 „Citu Eiropas Kopienas projektu īstenošana”;
- ❖ 508 euro apmērā budžeta programmā 99.00.00 „Līdzekļu neparedzētiem gadījumiem izlietojums”.

Inspekcijas budžeta samazinājums:

- ❖ Lielākais samazinājums - 72 011 euro apmērā budžeta programmā 46.00.00 „Veselības nozares uzraudzība” ar apakšprogrammu 46.01.00 „Uzraudzība un kontrole” saistībā ar 22.10.2018 Finanšu ministrijas rīkojumu Nr. 379 “Par budžeta apropriācijas pārdali starp programmām, apakšprogrammām un budžeta izdevumu kodiem atbilstoši ekonomiskajām kategorijām”, lai Nacionālais veselības dienests nodrošinātu no Veselības inspekcijas pārņemtas funkcijas - uzraudzīt noslēgtos līgumus ar ārstniecības iestādēm par valsts apmaksāto veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanu - īstenošanu, pārdalot 15 amata vietas;
- ❖ Papildus samazinājums 32 161 euro apmērā kopā skaitot dažādās budžeta programmās.

Publisko maksas pakalpojumu ieņēmumi sastādīja 328 708,38 euro.

Gandrīz pusi no publisko maksas pakalpojumu ieņēmumiem veido:

- ❖ par tabakas izstrādājumiem, elektroniskajām cigaretēm, to uzpildes flakoniem pirmreizēji sniegtās informācijas apstrāde (60 392,09 euro);
- ❖ atzinuma sagatavošana par objekta (būves) gatavību ekspluatācijai (51 794,86 euro);
- ❖ higiēnas prasību ievērošanas novērtēšana objektiem, kam normatīvajos aktos nav noteiktas higiēnas prasības (48 872,90 euro).

Pārējie iepriekš neklasificētie pašu ieņēmumi sastādīja 5 736,26 euro.

2018. gadā sadarbībā ar Valsts kasi tika turpināta banku pakalpojumu izmantošana, kas nodrošināja iespēju izmantot maksājumu kartes, lai iekasētu maksu par sniegtajiem pakalpojumiem.

Saskaņā ar 2018. gada 29. maija rīkojumu Nr. 227 “Par Veselības ministrijas padotībā esošo valsts pārvaldes iestāžu reorganizāciju” Veselības inspekcijas funkcija Uzraudzīt noslēgtos līgumus ar ārstniecības iestādēm par valsts apmaksāto veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanu kopā ar 15 darbiniekiem no 2018. gada 1. septembra tika nodota Nacionālajam veselības dienestam.

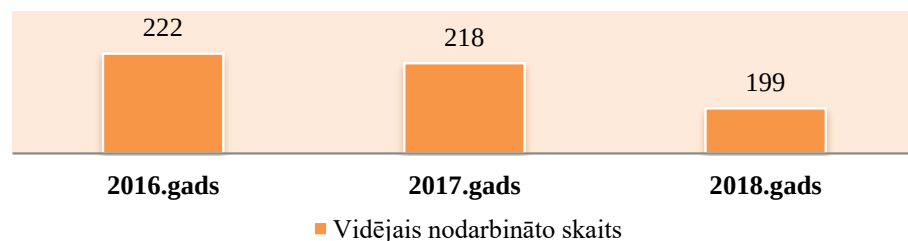
Lai nodrošinātu iestādes funkciju un uzdevumu izpildi, 2018. gadā Inspekcijā tika turpināts nomāt 14 automašīnas, un patapinājuma līgumi ar Inspekcijas darbiniekiem par personīgā transportlīdzekļa izmantošanu iestādes funkciju nodrošināšanai samazinājās no 12 līdz 9.

2018. gadā Inspekcijā tika uzsākts Rīgas biroja, Klijānu ielā 7, 1. ēkas 2. stāva telpu kosmētiskais remonts.

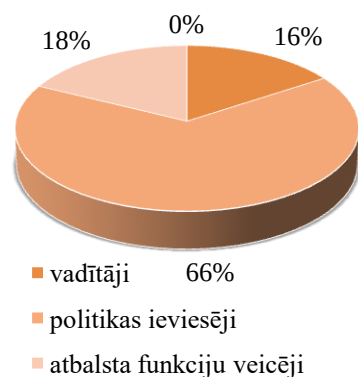
5. Personāls

2018. gada 31. decembrī Inspekcijā apstiprinātas 209 amata vietas, no kurām 120 ierēdņu amati un 89 darbinieku amati. Vidējais vakanto amatu skaits periodā – 11%, personāla mainības koeficients 27%. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, vidējais nodarbināto skaits ir samazinājies.

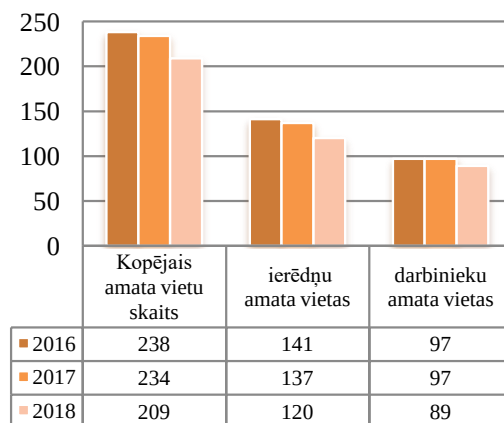
22.attēls. Vidējais nodarbināto skaits

2018.gadā Inspekcijā veiktas strukturālas izmaiņas, samazināts amata vietu un darbinieku skaits, t.sk. valsts reformu plāna ietvaros nodotas 15 amata vietas Nacionālajam veselības dienestam.

23.attēls. Amata vietu sadalījums atbilstoši funkcijām

Vakanto amatu vietu nodrošināšanu ar kvalificētu personālu, īpaši pamatdarbības jomā, negatīvi ietekmē speciālistu trūkums nozarē (t.sk. ārsti eksperti, inspicējošais un uzraugošais personāls, farmaceiti), atalgojums, kas īpaši farmācijas jomā, nav konkurētspējīgs.

24.attēls. Amatu vietu skaita dinamika

2018. gadā izsludināti 22 konkursi uz vakantajiem amatiem, no kuriem 16 beigušies ar rezultātu, bet 6 bez rezultāta (konkursam nepieteicās neviens pretendents, pretendents/-i neatbilda amatam izvirzītajām prasībām vai pretendētus neapmierināja piedāvātais atalgojums).

2018. gadā, izvērtējot iekšējos personāla resursus, 28 darbinieki tika pārcelti citos amatos (horizontālā karjeras izaugsme), 14 darbinieki tika pārcelti augstākā amatā (vertikālā karjeras izaugsme).

2018. gadā kopā darbā pieņemti 22 darbinieki, bet atbrīvoti 54, funkciju nodošanas ietvaros notika rotācija starp resora iestādēm, un pārcelti 14 darbinieki.

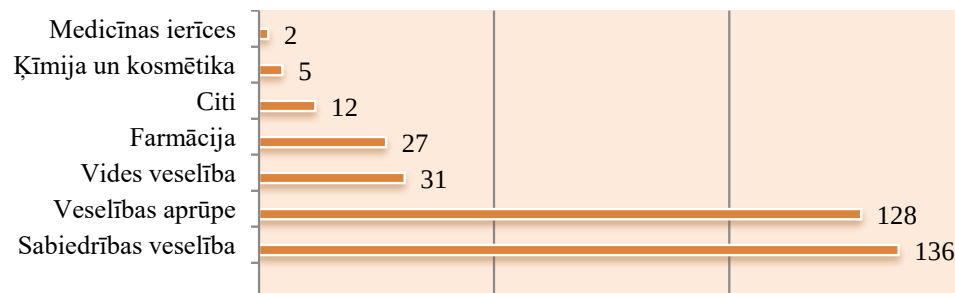
10.tabula. Kvalifikācijas celšanas pasākumi 2018. gadā

Apmācības	Dalībnieku skaits
Valsts administrācijas skolas u.c. organizāciju rīkoti maksas semināri	70
Iekšējās apmācības sadarbībā ar Valsts kanceleju mērķu definēšanā un darba izpildes novērtēšanā	104
Mācības ESF finansēto projektu ietvaros:	
Efektīvas uzraudzības principa “Konsultē vispirms” ieviešanai nepieciešamo prasmju pilnveide darbā ar klientu uzraudzības iestādēs	55
Stresa menedžments	24
Komunikācija	20
Tiesiskā regulējuma piemērošana kontrolējošo iestāžu darbā	30
Tematiskās apmācības „Korupcijas un interešu konflikta novēršana”	160
Eiropas Komisijas Strukturālo reformu atbalsta dienesta un Semmelweis (Semmelweis) universitātes mācību centra ekspertu organizētās mācībās <i>Training for (specialists) civil servants in the Public Administration of the Health Sector in Latvia</i>	8
Eksperta pakalpojumi veselības aprūpes kvalitātes un pacientu drošības jomā <i>Stichting Eurinspect</i> – 5 apmācības pasākumi	52/katrā

6. Komunikācija ar sabiedrību

Sadarbība ar plašsaziņas līdzekļiem:

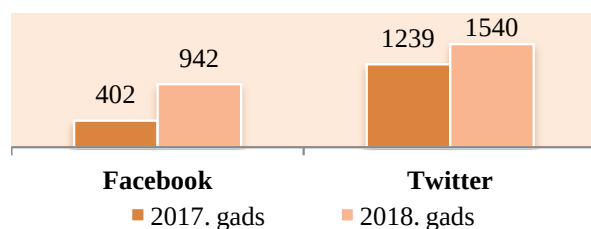
2018.gadā sniegtas atbildes uz 341 mediju pieprasījumu.

25.attēls. Sabiedrisko mediju jautājumi atbilstoši Inspekcijas darbības jomām

Klientu izglītošana un informēšana:

- ❖ Inspekcijas tīmekļa vietnē 2018. gada laikā:
 - 209 775 apmeklētāji (vidēji 20 – 24 tūkstoši mēnesī);
 - saņemti 332 iedzīvotāju jautājumi, t.sk. 1/3 daļa par veselības aprūpi;
 - 571 fiziskas un juridiskas personas izvēlējušās opciju „Pieteikties jaunumiem”. Informācija, par aizvadītā mēneša aktualitātēm, katra mēneša sākumā tiek nosūtīta interesentiem.

26.attēls. Sociālo tīklu sekotāju dinamika

Lai uzlabotu Inspekcijas klientu apkalpošanu, 2018. gadā iedzīvotāji tika aicināti aizpildīt [anketu](#) un paust savu pieredzi komunikācijā ar inspekcijas darbiniekiem, kā arī uzklaut priekšlikumi.

Starptautiskā sadarbība:

- ❖ Dalība EPSO konferencēs Kopenhāgenā (16. – 18.04.2018.) un Sofijā (10. – 12.10.2018.);
- ❖ Sadarbība ar *Eurinspect* ekspertiem NVD ESF projekta „Veselības tīklu attīstības vadlīniju un kvalitātes nodrošināšanas sistēmas izstrāde un ieviešana prioritāro veselības jomu ietvaros” (Nr. 9.2.3.0/15/I/001)

iepirkumā “Eksperta pakalpojumi veselības aprūpes kvalitātes un pacientu drošības jomā”;

- ❖ Tikšanās ar *Norwegian Board of Health Supervision* ekspertu Einar Hovlid (05.06.2018.);
- ❖ Dalība *Baltic/Nordic* ūdens un veselības sadarbības tīkla seminārā Upsalā (02. – 04.12.2018.);
- ❖ Turpinājās dalība Eiropas Ķīmisko vielu aģentūras (ECHA) Ieviešanas informācijas apmaiņas foruma uzraudzības projektos, kur “REACH-ENFORCE-6” ietvaros īpaša uzmanība tika pievērsta biocīdu atbilstībai un mazu iepakojumu marķēšanas izņēmumiem.

Sadarbība ar publiskā, nevalstiskā un privātā sektora partneriem:

- ❖ Regulāras tikšanās ar Veselības aprūpes darba devēju asociāciju, tajā skaitā – tematiskas;
- ❖ Regulāras tikšanās ar Latvijas Slimnīcu biedrību;
- ❖ Ilgadēja dalība Latvijas Zobārstu asociācijas konferencē;
- ❖ Sadarbība ar Latvijas Kosmētiķu un kosmetologu asociāciju un Latvijas Skaistumkopšanas speciālistu asociāciju;
- ❖ Dalība SUSTENTO konferencē (23.11.2018.);
- ❖ Tikšanās ar pacientu organizāciju pārstāvjiem (28.11.2018.);
- ❖ Sadarbība tematisko pārbaužu ietvaros ar VM, NVD, Latvijas psihiatru asociācijām, iesaistīto slimnīcu pārstāvjiem;

Inspekcijas saņemtās balvas un atzinības:

- ❖ 2018. gada 16. novembrī divi Inspekcijas darbinieki saņēma Veselības ministrijas Pateicības rakstu par ilggadēju, godprātīgu darbu un ieguldījumu veselības aprūpes nozarē.
- ❖ 2018. gadā atbilstoši izstrādātajai metodoloģijai „Konsultē vispirms” principa ieviešana tika vērtēta 22 uzraugošajās iestādēs trīs līmeņos, aptaujājot iestāžu klientus, darbiniekus un lūdzot iestādēm veikt arī pašnovērtējumu. 2019. gada 29. martā svinīgā apbalvošanas pasākumā Inspekcija saņēma Pateicību par ieguldīto darbu un iesaisti iniciatīvā „Konsultē vispirms”, lai uzlabotu sadarbību starp uzņēmējiem un uzraudzības iestādēm, kopīgi radot izcilu uzņēmējdarbības vidi Latvijā.

7. 2019. gadā plānotie pasākumi

Inspekcija 2019. gadā ir noteikusi sekojošos mērķus:

- ❖ **Efektīva pārmaiņu ieviešana iestādes funkciju izpildē veselības aprūpes pakalpojumu kvalitātes un pacientu drošības koncepcijas ietvarā**
- ❖ **Inspekcijas cilvēkresursu kapacitātes stiprināšana**
- ❖ **Inspekcijas administratīvā un atbalsta procesu pilnveidošana**

2019. gada prioritārie pasākumi:

- ⇒ Izstrādāt Inspekcijas stratēģiju 2019. – 2021. gadam.
- ⇒ Apstiprināt Cilvēkresursu attīstības un atjaunošanas programmu.
- ⇒ Ieviest izmaiņas kontroles un uzraudzības procesā: pašnovērtējuma anketas ārstniecības iestādēm par risku mazināšanu ķirurģijā un anestēzijā, medicīnas ierīču ekspluatāciju, sabiedrības veselības un vides veselības jomās; integrētas kontroles sociālās aprūpes iestādēs un pie skaistumkopšanas pakalpojumu sniedzējiem; piemērot „Konsultē vispirms” principu.
- ⇒ Pilnveidot ĀRF darbību: samazināt iesniegumu izskatīšanas termiņus, uzlabot dokumentu kvalitāti, iesaistīt Latvijas Ārstu biedrības profesionālo asociāciju pārstāvjus ĀRF atzinumu sagatavošanā.
- ⇒ Veikt trīs tematiskos auditus veselības aprūpes jomā.
- ⇒ Informēt ārstniecības iestādes, medicīnas izglītības iestādes un absolventus par ārstniecības personu reģistrācijas procesu.
- ⇒ Uzsākt zāļu autentiskuma pārbaudes sistēmas darbību.
- ⇒ Veikt tematiskās kontroles par kosmētikas līdzekļu atbilstību aptiekās un tirgus uzraudzības kontroles „pilns plaukts”.
- ⇒ Piedalīties starpministriju Cilvēku biomonitoringa padomē.
- ⇒ Nodrošināt klientorientētu Inspekcijas pakalpojumu pieejamību, veicot pārmaiņas Inspekcijas darba laikā.
- ⇒ Apmācīt darbiniekus, īstenot tālākizglītības un pieredzes apmaiņas pasākumus, t.sk., starpresoru un starptautiskā līmenī.
- ⇒ Aktualizēt juridiskā atbalsta iekšējos normatīvos aktus un resursu vadības procesa iekšējo dokumentāciju.
- ⇒ Realizēt IKT centralizācijas pasākumus.
- ⇒ Turpināt 2018. gadā uzsāktos projektus un pasākumus.

Pārskatā izmantotie saīsinājumi

APL	Administratīvā procesa likums
ĀIR	Ārstniecības iestāžu reģistrs
ĀPR	Ārstniecības personu un ārstniecības atbalsta personu reģistrs
ĀRF	Ārstniecības riska fonds
COEN	Eiropas Komisijas atbilstības un izpildes grupas
CPNP	EK uzturētā kosmētikas līdzekļu elektroniskā datu bāze
ECHA	Eiropas ķīmisko vielu aģentūra
EIONET	Eiropas vides informācijas un novērojumu tīkls
EK	Eiropas Komisija
ERAF	Eiropas Reģionālās attīstības fonds
ES	Eiropas Savienība
ESF	Eiropas Sociālais fonds
GOS	gaistošie organiskie savienojumi
IKT	informācijas un komunikācijas tehnoloģijas
Inspekcija	Veselības inspekcija
KL	kosmētikas līdzekļi
KVS	Kvalitātes vadības sistēma
ĶM	ķīmiskie maisījumi
ĶV	ķīmiskās vielas
LAPK	Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodekss
LATMED	Medicīnisko ierīču reģistrs LATMED
LVĢMC	Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs
MK	Ministru kabinets
NVD	Nacionālais veselības dienests
PII	pirmsskolas izglītības iestāde
PVA	primārā veselība aprūpe
PVO	Pasaules veselības organizācija
RAPEX	Informācijas ātrās apmaiņas sistēma
RAPID ALERT	Zāļu drošības ātrās brīdināšanas sistēma
SPKC	Slimību profilakses un kontroles centrs
TL	tetovēšanas līdzekļi
ŪAS	ūdensapgādes sistēmas
VARAM	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
VID	Valsts ieņēmumu dienests
VM	Veselības ministrija
ZVA	Zāļu valsts aģentūra